

IRODALMI

EPRESKERT 5.

SOKOLDALÚ VIRTUÁLIS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

**BUDAPEST, 2011. I. évfolyam
2. SZÁM**

Alapítva: 2011. január 1.

Tulajdonos: Bárdos László, Fetykó Judit

MINDEN JOG FENNTARTVA

A megjelentetett írásokat, képeket az alkotók mindennemű ellenszolgáltatás nélkül bocsátják a folyóirat rendelkezésére.

IRODALMI EPRESKERT 5.

SOKOLDALÚ VIRTUÁLIS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

BUDAPEST, 2011.
II. SZÁM

SZERKESZTŐSÉG CÍME:
1144 Budapest, Csertő park 2. IV/43
Tel: 06 30 448 99 06

FŐSZERKESZTŐ:
FETYKÓ JUDIT

LEKTOR-KORREKTOR:
BÁRDOS LÁSZLÓ PhD

TECHNIKAI MUNKATÁRS:
NAGY ZOLTÁN
SÁROSI JÓZSEF

Alapítva: 2011. január 1.
Tulajdonos: Bárdos László, Fetykó Judit

MINDEN JOG FENNTARTVA

A megjelentetett írásokat, képeket az alkotók mindennemű ellenszolgáltatás nélkül bocsátják a folyóirat rendelkezésére

Ajánlott lapok

Ambroozia

www.ambroozia.hu

Barátok Verslista

<http://portal.verslista.hu>

Börzsönyi Helikon

<http://www.retsag.net/helikon/lap.htm>

CanadaHun

<http://canadahun.com/>

FullExtra

<http://www.fullextra.hu/>

GRAMOFON

<http://www.gramofon.hu/>

HETEDHÉTHATÁR

<http://hetedhethatar.hu/>

Irodalmi Rádió

<http://irodalmiradio.hu/>

Kaláka

<http://www.kalaka.com/>

Magyar Elektronikus Könyvtár

<http://mek.oszk.hu/>

Mercator Stúdió

<http://www.akonyv.hu/>

Országos Széchényi Könyvtár

<http://www.oszk.hu/>

Szívtárs

<http://www.szivtars.hu/>

Versmondó

<http://www.versmondo.hu/afolyoiratrol>

Kamarás Klára honlapja

<http://sidaversei.homestead.com/>

Kenyeres Zoltán honlapja

<http://sites.google.com/site/kenyereszoltan/>

Kotaszek Hedvig honlapja

www.kotaszekhedvig.5mp.eu

Péter Erika honlapja

<http://petererika.mindenkilapja.hu/>

TARTALOMJEGYZÉK

BALOGH ÖRSE.....	10
BARANYI FERENC	5
BÁRDOS LÁSZLÓ	70
CZÉGÉNY NAGY ERZSÉBET PENDZSI	35
DARVAS JUDIT.....	71
FETYKÓ JUDIT	30
FÖLDESDY GABRIELLA.....	58
GÁL TAMÁS	64
GYÖRGYPÁL KATALIN.....	69
HORVÁTH-HOITSY EDIT	40
JENEY ANDRÁS.....	67
KAMARÁS KLÁRA	24
KARAFFA GYULA	68
KASKÖTŐ ISTVÁN	21
KEGLOVICH MILÁN	25
KÖRMENDI JUDIT	33
LÁNG EL PÉTER	36
LŐRINCZI L. ANNA.....	44
MÁNDY GÁBOR	31
MARIKNÉ FANCSIKI MARGARÉTA	41
MESTER GYÖRGYI.....	47
MILLEI ILONA	20
NAGY BANDÓ ANDRÁS	26
NYERGES GÁBOR	51
ÓDOR GYÖRGY	57
PÁVEL COLTON ISTVÁN	11
PAYER IMRE.....	7
PÉTER ERIKA	61
PROSSZER GABRIELLA JÚLIA	66
REGÉNYI ILDIKÓ.....	62
RÓNAY GYÖRGY.....	27
RÓNAY LÁSZLÓ	28
SÁRKÖZI LÁSZLÓ.....	50
SITKU RÓBERT	60
SZÉKELY LINDA.....	32
TAMÁS PÉTER.....	53
UMHAUSER FERENC.....	46
V. HEGEDŰS ZSUZSA	65
VASADI PÉTER.....	6
VERASZTÓ ANTAL	8
VIHAR BÉLA	16
VIHAR JUDIT	12

BARANYI FERENC

Dunáról fúj a szél

Nem kérheted az óceáni széltől
hogy kun parasztok homlokát legyezze -
itt a Dunáról fúj a szél. Vizéről
siet a hús az izzadt emberekre.
Lehetsz világfi könnyed-franciásan,
vagy angolmód közömbös is lehetsz itt,
csak tedd a dolgod s *itt* tegyed. A vállon
marék hazánk világnyi súlya fekszik.
Itt szabja napjaink parányi tettét
- hol hittel, hol meg erővel az észben -
a milliókra osztott hősiesség,
még akkor is, ha régen észrevétlen.
A világ ránktekintve arra számít,
hogy vállalunk gondjából egy hazányit.

Vers a költészetről

Mi - egynéhány divatjamúlt
csodabogár - hiszünk is abban,
ami viseltessé fakult
s szakadozó szavak alatt van,
és tesszük, amivel barát
mellét döngetve sose tüntet:
sok kifényesült jelszavát
lehúzzuk meztelen hitünknek,
s habár nem a ruha teszi
az eszmét sem, mi tiszta kelmét
adunk testére, hogy - ha ki-
vonul az útra - meg ne vessék,
az utak népe mennydörög
s tűzre vetné a meztelent, de
ha kedve szerint öltözött:
érte akár a tűzbe menne,
maga miatt kell őt magát
kijátszani az öltözettel,
hogy elvegyüljön a világ
az igévé lett tiszta testtel.

VASADI PÉTER

Végidő

Az üstök utcán kirakva gőzölögnek.
A tűz alattuk láthatatlan, de már lobog.
Álló autósorok között egy ló rohan.
Szeme kidülledt. Nyeregtelen.
Majd megpendül a láthatár,
ha átugorja.
A Földből kiállnak bikaszarvak.
Mind több túr fölfelé.
Egy megtermett hiúz, véres a marja,
tépett,
óvatosan országról országra lép.
Gyilkos darázshad zúg és ellepi
az állófogadást.
Nyaka körül csapkod a világtanács
és menekül.
Mikor a híre jön, hogy az Északi-sark
megindult dél felé,
betongyűrűt emelnek az Egyenlítőn.
Valaki elkiáltja: Titanic a világ!
Futnának alagútba, de pénz bugyog
belőle, mint sár a kloakából.
S az áradás levelenként suhog,
s csörög vödörszám.
Képernyőkön hatalmak foszladoznak.
A népeket azonnal elfelejtik.
Nem mernek leliftezni a gazdagok
a bunkerokba, s piszkos szatyra
mellett iszik, füstöl s göcög
a hajléktalan.
Európára torlódik fönt a Tigris,
s alul a Csizmaszár hozzátapad.
Középen mind magasabbra nőnek a hegyek,
és visszaomlanak.
A bikák gödrükből kivackolódva rázzák
magukról a rühöt és a földet,
s özönlenek a városok felé.
A városok meg mint a tészta
megnyúlnak, átszakadnak.
Túl közel jött a Nap.
Se le, se föl. Se el, se vissza.
Marad kinek-kinek a talpnyoma.
Ha állni tud.
Legföljebb térdre eshetik.
De sárban arcra bukni már nem lehet.
A pásztorok nem tágítanak Betlehemből.

PAYER IMRE

Színváltó

Állandó, színváltó szerkezet.
Alatta a híd tartóvázának ívei.
A korareggelien telt fényben
– pompás tehéncsorda-hátak –
hatalmasan húzódnak a folyónak felette fölfelé.
Koradélutánra összetöpörödnek.
A benzingőzös tumultusban
a vas pórusa piszkos-olajos
verejtékcseppet izzad.
Ő, a kalóznak kényszerült lovag,
még mindig a buszmegállóban
álldogál. Figyel. Várakozik.
Ha szétvetett lábakkal, feszes derékkal
feltekint a reggeli égre,
az éjszakait is látja.
Ha éjjel fúrja fölfelé a látást,
megpillantja a hajnalit.

Hajnalvirág betonban

Átellenben, irodaépületnél
a járófelület betonkockái
közt pár miliméternyi résben
hajnalra kinyílt egy piros virág -
A május a levegőben benne
volt ugyan, de nem érkezett még.
Ingatlanirodába, szépségszalonba jöttek-
– mentek a cipők, alacsony és magas sarokkal,
néhány nap, és sehhol se volt
a virág, mintha sosem lett volna.
Ekkor tárultak ki a zöld spaletták.
Vörös-telt pipacsok nyúltak
a dús levegőbe. A háztömb fölött
telt nap ragyogott – megérkezve.
Hajnalpiros virág. Nincs sehhol –

VERASZTÓ ANTAL

Erdők, erdei történetek

Milyen furcsa, csábító, sodró, csodálatos erő feszül e szóban: erdő! Szeretem az erdőket. Járnai meg azért szeretek bennük, amiért a régi emberek, hogy érezzem a belőlük áradó ősiség hangulatát, a meg-meglibbenő illatokat és a csendet.

Erről meg az jut eszembe, hogy kellemetlen csend is tud lenni az ember körül, de az erdők csendje az nem ilyen, az más.

Előfordult olyan is, hogy eltévedtem az erdőben, de előbb-utóbb mindig rám talált egy tisztás, ahol volt napfény is, árnyék is, meg a már emlegetett sajátos erdei csend, melyet csak a falevelek neszezése szakított meg néha.

A bokrok meg eleven fedezéket nyújtottak a titokzatosságnak, ezért a helyzet néha inkább félelmetesnek kezdett tűnni, mint békességesnek.

Ha meg távoli erdőkre gondolok, akkor a Kárpátok, a Podóliai hátság idéződik fel bennem, ahol fehér inges nyírfák seregének látványa fogadott. Meg egy sunyi kis erdei Léda, kacér és ringó járású, akivel legszívesebben a kora esti homállyal együtt behúzódtam volna a fák közé.

—Jaj, menjünk innét - mondta. A haját simogatva nyugtatgattam a sötétben.

—Ne félj, míg engem látsz.

—De hát nem látlak - mondta nyöszörgős hangon, miközben kora őszi szelek zörgették a lehullott száraz faleveleket. Mivel a hold is kezdett el-eltünedezni a fák koronái mögött, a félreeső ösvényen már csak magányos árnyak társaságában sétálhattam volna. Lelkem lassan betelt a nap eseményeivel.

Már csak gyerekkorom utáni nosztalgiából is szeretek erdőben lenni. Csodás gyermekkorom volt, tele babonás emberekkel. Meséktől, csodáktól, kísértetektől hemzsegő világban éltem. Öregszüléim - főleg nagyanyám - téli estéken szinte halálra rémisztett a síron túli történeteivel.

Egy idő után már kezdtem őt magát is gyanakvó szemmel méregetni, mivel olyan divatjamúlt ruhákat hordott. Így aztán akarva-akaratlan én is felvettem azt a fonalat, amelyik a lélek mélyén ijedten meghúzódik.

Az erdőt, bárhol is legyen az, ha éppen benne járok, Istennel való tusakodásom kertjének is nevezhetném. Ahogy az augusztusi nap megaranyozza a fák levelét, azt nem lehet néhány avas szóval leírni.

Mindig reméltem, hogy legalább egyszer erdei manókkal találkozhatom a rengeteg mélyén, de évek során mindössze két kisgyerekekkel hozott össze jó sorsom, akik kézen fogva jöttek velem szemben. Tisztára, mint a mesében, a fiú nagyobbacska volt, a lánykának még elcsöppent az orra, és persze erdei szamóca volt a kosarukban.

Néhanapján két meghatározható érzés is hatalmába kerít, egyik, amikor az a furcsa érzésem támad, mintha már több életet is leéltem volna. A másik írás közben jön elő, úgy érzem, mindvégig egyetlen könyvet írok, de már magam sem tudom melyik az a könyv. Az is megtörtént velem, hogy miután az erdőszélen délelőtti szalonnasütéssel elvettem a reggeli és az ebéd gondját is, nem volt kedvem a nagy fényességből – ami körülvett –, visszatérni a városba, ahol a házak csak ablakokkal vannak megvilágosítva.

VERASZTÓ ANTAL

Nyárutó

Harmatszönyegen hűsöl az este
a lehullott falevelek felett
csöndet csüngető gallyat kísértenek
valami furcsa alkonyat készülődik
a virágok sem lázadoznak
lehajtott fejüket szemerke eső mossa
messze tájakra gondolok
ahol az IDŐ zugában
a százesztendős jövendőmondó
kővé vált árnyéka térdepel.

Őszi füstjelek

Virágok- virágok
arcul csapott vágyak
csönd muzsikára
táncol a szél
az őszi avaron
virágokon- virágokon
csomóban áll a füst
az égő gallyakon
virágokon- virágokon
késpenge feszül a toron
virágtorkon- virágtorkon

BALOGH ÖRSE

Orfű

Frissen nyírt fű illatával
simogat a szellő
lassan kivirul a szőlő
terhüktől roskadoznak
az almafák.
A hamvas-kék szilvák királya
csendben ül a füles kosárba
alkonyi nyugalom kúszik a hegyre
a szélhárfától:
dúdolni kezd a fenyőerdő.

Egyszál öröm

Bozótos alakját
félgömbre nyírták
sok-sok apró virága
addig ragyogott a Napra
míg át nem ölelte
a sápadt Őszi hajnal
a rozsdálló levelek alatt
valahogy mégis megmaradt
egy picit sárga gombvirág.
Kinek köszönjem
egy szál örömem?

Szobor

Kőbezárt mozdulattal áll
a park közepén
fáradtan körülballagja a Nyár
zizegve hulló falevelet
gyűjtöget köré az Ősz
a kései rózsák
illatukat ajándékozzák
a hűséges szobornak.

Őszi séta

Rongyos ködköpenyben
érkezik a hajnal
hullanak a falevelek
nyirkos avarban lépkedek
a nyárra emlékezek

Múló idő

Magányomban,
mindegy hol vagyok,
papírra vetem gondolatom.
Ha kunyhóm gally,
gyökerekkel puhára bélelem.
Ha szívemre száll az Ősz,
beljebb húzom ajtó
záró zsinagét.
Ha az Idő múlását hallgatom,
az örök mindenséget vallatom.

PÁVEL COLTON ISTVÁN

Október végén

negyvenes éveimet taposom régen de a láng már
legbelül úgy elcsendesül ártó nagy melegének
most csak a zord emléke mi éget majd feledékeny
elmém végül már nem is ismeri fel nem a láz vár

és csak a szárnyaim fáradt izmai jelzik a múltban
bírtam az éjben az égben a víg madarakkal a versenyt
állni igaz hogy vinne a szív ma magasba a percek
intenek arra feledjem mert aki fekszik a búban

egy párnán rágódva a tegnapok elfeledendő
ízein már a kaszásnak a csörgő lépteit érzi
még a pokol vértől maszatos csúf rémei nézik
és kérdik mire vársz te hamis jöjj mert elegendő

még az erőd hogy a földről feltörj jöjj ide várunk
itt közösen fogjuk mi az új szereped kijelölni
tudod nem is árthat a nemlét mert nem lesz kire löni
majd a haragjának hamis átkát hős ki nem állunk

zúgták lent neked ártani vágó árnyak az úton
úgy hogy tudtad a zajban a lelketet égetik egyre
tétova csend az a legszebb perceidet élteti benned
jéghideg önmagad árnyát látod társtalanul most

mondd azt már nem is érdemes élnem nézd hamar
elmúlt
hű az a nagy tűz hűs ma az érzelem képzeleted már
űz ide hozzánk hogy fáj életed észreveszed tán
űgy vonz téged a csend ami itt lesz és ha ma elfutsz

rémek elég legyen ártó gondolatokkal az énem
mérgezitek ti amíg magam is rút fényeitekben
látom a helyzetemet rágós csúf tényeitek nem
pontos tükrei múltnak a sorsnak ott van az élet

még ereimben lüktet a vér ami néha az arcom
vonja be pírral még a halál kertjében is élet
ébred ahogy lehet és ez a zord természet igénye
nos nem a képzelet űz velem ártani kész a haragvó

elmét gondolatokkal felkavaró ravaszul bán-
tón kitalált tréfát de valóban igaz megesett egy
özvegy jött talpig feketében nagy szeretettel
és kegyelettel telve jelezve hogy oly makacsul fáj

még a halál de a jól átlátszó topja feszült és
vonzó udvarok szép bimbók kivirulva jelezték
győztes az élet sűgja a lelkeim furcsa egy emlék
mit felidéz ma az elmém rám várj újra derűs lét

Halottak napján

Hűvös az éj, feléled a szél,
meglibben a gyűrött függöny nyitott ablakom előtt.
Kisszobámat betölti a friss levegő,
amely védőn körbeölel,
míg vérekes kezével nyúl felém a múlt,
újra eszembe jutsz!

Ő(s)z

mint fiatal buta őz suta kit fura ébredező ér-
zés űz hajt tova óh hova már a szem el nem is érhet
nem csoda úgy iramodsz oda hol a kevély lehetőség
vár hiszen árthat a sors de a rossz soha meg nem ígézhet

furcsa a helyzet az ember a vesztes a harcban eleshet
gyakran a legszebb perced is éget a földön akarha-
tod másképpen mégis csak ha magadba emelkedsz
fel fel amíg csonkának tűnik a börtön alakja

múlik a félelem érdes mérge a bőrödön érzed
hogy nem is fájón teljesedik be a végtelen álom
megküzdhetsz a sötét vad erővel rögtönözéssel
élve a béred az életed éke ha végre belátod

már hol a bántó nappalok ártó gondolatokkal az elmén-
ket menekülni tanítják rossz hely az ott nem eléggé
fontos a béke ne tévedj mert valahol van a nem lét-
nek kijelölt pici kezdete hol jön a hirtelen élmény

nos pont most lépsz rajta te át kegyesen kecsesen nincs
visszafelé út döbbsz meg hisz ténylegesen ér-
zed hogy a sárgás barna levél amely oly mereven ring
még az idén az avarba le hull és vértelen elvész

mint a remény mit az élő hordoz zord kebelében
éledező szép múltba tekintő képek igent re-
gélő hangjai nélkül szétomló keveréke
múlnak a holnap az emlékek felidézgetik egyre-

-másra az érzést szép szeme fényét azt amiért még-
is szabad érdemes ártó szándékkal teli korban
őzikeként menekülni remélve a hajnali békét
míg teheted de az őszi avarban elfedi gyorsan

lépted az élted a múltad a sors míg nem marad úgysem
más nemes érző lelkeidből csak egy elszuhanó árny
hóna alatt viszi bűneidet majd megszabadulsz e
sok kinnal teli léttől végzeted ez buta jószág

VIHAR JUDIT

*Nan to iu
tori ka shiranedo
ume no eda*

*I do not know
What bird it was, --
But the spray of plum-blossom!
(R.H.Blyth)*

*Milyen madár volt?
Nem tudom, de a szilva
ágán ott a nyoma.*

A vérző torkú költő

Egyszerű és őszinte hangon, közvetlenül szól hozzánk Siki ebben a haikuban, mintha az olvasóval meghitten, négy szemközt beszélgetne. A hétköznapi nyelvét használja, s emeli irodalmi rangra. „Nan to iu – I do not know – nem tudom” naponta többször is kiejtjük ezt a kifejezést, melyet egy szilvafaággal hoz kapcsolatba a költő. Száz esztendeje halt meg Siki, s ma mégis éppen olyan jól érthető, mint száz évvel ezelőtt. Tankái és haikui frissen ragyognak, nem porosodtak be a több mint száz év alatt.

Maszaoka Siki akkor robbant be az irodalomba, amikor a Meidzsi-restauráció idején a költők és írók legtöbbször az európai és amerikai líra korlátlan utánzásával volt elfoglalva. Költészeti módszere a *saszei* volt, ami azt jelenti: „életkép”. Ezt a közvetlen beszélt nyelvet használva bátran ki merte mondani, hogy a japán költészet ősi gyökereihez kell visszanyúlni, abból kell meríteni és saját korának igényeihez igazítva kell megszólalni rajta. S mondta ezt akkor, amikor a 31 szótagos tankát már rég elfeledték, s a 17 szótagos haiku is formáiba merevedett, és a sok-sok szabály miatt életidegenné vált. Siki tevékenysége forradalmat indított el nemcsak a japán költészetben, de a világlírában is: munkásságával újjáélesztette a halódó klasszikus japán műfajokat.

De ki is volt valójában Maszaoka Siki, akinek valódi neve Maszaoka Cunenori volt? Az 1867-ben Macujama városában született költő korán megtapasztalta a szegénységet. Apja ügyvéd volt a macujamai feudális nagybirtokon, s negyven éves korában halt meg, amikor Siki még csak hat esztendő volt. Rá, édesanyjára és két testvérére rászakad a szegénység. Nyolc évesen határozza el, hogy irodalmár lesz. S mindössze tizenkét éves, s már kínai nyelven ír klasszikus verseket.

Macujama, régi nevén Ijo, Sikoku szigetén fekszik, mely különös vidék. Burjánzó növények borítják, s a hegyekben az erdők mélyén szabadon élnek vadak, madarak, elűzött remetek. Természetes szépségében pompázik a táj, olyan fák nőnek azon a vidéken, amilyenekkel máshol nem találkozhatunk. Ezen a varázslatos helyen játszódik Óe Kenzaburó Nobel-díjas regénye, az 1967-ben megjelent *Futball-lázadás*: „Mintha egy mély szakadék alja futna a fejünk felett, húzódik a téli égbolt keskeny csíkja, a sötét falként összepréselt, örökzöldekkel sűrűn benőtt erdei út fölött. A délutáni ég lassan folyik el a magasban, színe megváltozik, egyre sápadtabb árataként ereszkedik alá. Esteledik, mint kagylót a kagylóhéj, az óriási erdőt betakarja az ég. Rettenetes érzés fog el, mintha élve lenne eltemetve az ember. Bár erdőben nevelkedtem, mégis mindannyiszor, ha az erdön keresztül jövök vissza a falumba, nem tudok elszakadni ettől a nyomasztó állapottól. Ez a lélegzetelállító állapot régen eltűnt ősöktől öröklődik most már nemzedékről nemzedékre.” De nemcsak Óe ír erről a különös vidékről. *Nacume Szószeiki* híres regénye, az 1906-ban megjelent „*A kölyök*” is itt játszódik, hiszen az író, Maszaoka Siki közeli barátja, Szószeiki itt tanított a középiskolában s az ott tanító tanárokról mintázta regénye alakjait. Mind a két regényt

alkalmam volt magyarra fordítani, s e munkám során úgy éreztem, hogy ez a vidék a szabad és szárnyaló gondolatok szülőhelye. Régóta élnek irodalmi nagyságok Macujamában, s nem véletlenül nevezik a „haiku városának”.

Siki tizenhat éves, amikor felmegy a fővárosba, Tokióba, hogy az ország legjobb egyetemén tanulhassa az irodalmat. 1890-ben fel is veszik, de egy évvel korábban, huszonhárom évesen hirtelen vért köp. Tuberkulózist állapít meg az orvosa. Azon az éjszakán a következő haikut írja:

*Lám, mintha egy kis
kakukk repülne épp most
nyíló virágra.*

A kis kakukk – japánul *hototogiszu* egyrészt az a madár, amelyiknek dalolás közben vérzik a torka, de ugyanez a szó, egy kicsit más dallammal tuberkulózist is jelent. Ennek a szónak az írásképét *sikinek* is ejthetjük. Ettől kezdve nevezi magát a költő Sikinek. Tudja, hogy fiatalon kell meghalnia, s a kór, mint egy motor hajtja egész élete során, hogy minél többet, eredményesebbet alkosson. Köztudott, hogy a tuberkulózis olyan betegség, melynek során a beteg fokozottabban érzékeny, szenvedélyesebbé válik, ki akarja használni azt a kevés időt, ami hátravan, élete gyertyáját mind a két végén égeti. Ez a megállapítás Sikire is érvényes. Rövid élete – mintegy harminchat év alatt – 18 ezer haikut ír. Többi költeményével, számos tanulmányával együtt összes műveit huszonkét vaskos kötetben adták ki. Szinte minden költői műfajjal próbálkozik sikerrel. Rendkívül ügyesen rajzol. Az országot járja, s útjairól útinaplókban számol be. Emellett irodalomszervezői tevékenysége is óriási. Még egyetemista, s már a *Nippon* című népszerű újság költészeti rovatát vezeti. 1895-ben a kínai-japán háború idején mint tudósító Kínába utazik, de hamarosan haza kell térnie, mert egészségi állapota rosszabbra fordul. 1897-ben Kajokudo Janagira megindítja a *Hototogiszu 'Kakukk'* című folyóiratot, melyben a Siki és tanítványai által szervezett Haiku Társaság haikui jelennek meg.

Siki a korabeli haiku sablonjait és sztereotípiáit elveti, élete céljának azonban azt tekinti, hogy megújítsa a hagyományos japán költői műfajokat. Egészen a kezdetekig kell visszanyúlni, vallja Siki. Nem a *Heian-kor* (794-1186) költői antológiájának a Régi és új dalok gyűjteményének, a *Kokinvasú* kiművelt japán verseit kell példának tekinteni, az igazi forrás a *Nara-kor* (710-794) gyűjteménye, a Tízezer falevél, a *Manjósú*. Siki mondja ki először, hogy a tanka és a haiku egy töről fakad. Tevékenységének köszönhető, hogy 1900 óta ma is a *haiku* szót használjuk. Siki egymás után írja a haikuról szóló tanulmányait, melyek közül talán a legkiemelkedőbb a *Basó zacudan – Beszélgetések Basóról*. A művet a klasszikus költőóriás halálának 200. évfordulójára írta. Ebben elismerve a hatalmas tehetséget, megkérdőjelezte azt, hogy a nagy klasszikus költő költészetét kritikátlanul, a tekintélyelv alapján kelljen elfogadni. Basó hatalmas lírája mintegy ötöd részét tekinti igazi értéknek. Ez a tanulmány meghozta számára azt a lehetőséget, hogy egyre többen elfogadják, érzik, hogy szükség van a haiku megreformálására. Ha összehasonlítjuk Basó híres haikuját azzal a haikuval, amelyet Siki ennek utánérzésekként írt meg, rögtön megértjük, miről is van szó:

Basó:

Nacukusza ja

Cuvamonodomo ga

Jume no ato

Óh nyári pázsit!

Be sok vitéz alussza

Öledben álmát!

(Franyó Zoltán)

Siki:

Nasi szaku ja

ikusza no ato no

kuzure ie

*Körtefavirág
virít a csatamezőn
meg egy romos ház.*

Míg a négy híres haiku-költő közül az első, Basó a csatában elesett hősök dicsőségét zengi, az utolsó klasszikus haiku-költő, Siki arról szól, hogy a háború korántsem dicsőség, hanem rettenetes pusztulást idéz elő, mely után romok maradnak. Siki e szavai ma is aktuálisak számunkra. Hol van már a régi korok patetikussága! Siki szerint az objektív hangnem sokkal fontosabb, s ez felel meg jobban a 20., és valószínűleg a 21. századnak. Basó helyett a másik két nagy haiku-költőt, a mindennapok költőjét, *Buszont* és az assisi Szent Ferenchez hasonlító *Isszát* tekinti mintaképnek. Siki haikuiban megjelennek a modern világ képei, a modern élet lexikája. Például a következő haikuban egy pöfögő vonat halad el a szemünk előtt:

Kisha sugite
kemuri uzumaku
wakaba kana.

*Robog a vonat
füst szalagja gomolyog
zsenge levélen.*

Míg Basó haikuiból azt olvashatjuk ki, hogy a világmindenség örök, Sikinél az állandó változásról, mozgásról hallhatunk. Erről tanúskodik Siki következő haikuja:

*In the evening breeze,
The white roses
All move.*

Hasonlítsuk össze ezt a haikut az eredeti japánnal és német, magyar és orosz nyelvű fordításaival.

*Juukaze ja
sirobara no hana
mina ugoku.*

*Ó esti szellő!
A sok fehér rózsaszál
mind-mind hajladoz.*

*Im Abendwinde
Die weissen Rosenblüten
Erbehten alle.*

*Сумрачный ветер
бушует, качаются
белые розы.*

A haikuban mindig az utolsó sor a meglepő csattanó, ebben a haikuban is. Látjuk magunk előtt a konkrét képet: esti szellő fújja a fehér rózsaszálakat, s utána a következtetés: *mina ugoku*, melynek pontos megfeleltetése: *all move* az angolban, s ez van a németben és a magyarban is. Ez a gondolat már az ókori görögöknél is felmerült: *panta rei*, minden mozog. Az orosz fordításban a fordító felcseréli a második sort

a harmadikkal, ezáltal a fehér rózsák lesz a haiku végső kicsengése, így az eredeti haiku értelme elvész. Tehát a haiku fordításakor a sorok nem mindig cserélhetők fel.

S végül még egy haiku Siki tollából, amelyet az eredetivel együtt szintén öt nyelven mutatunk be. Nemcsak a mozgás, hanem az ellentétek szembeállítására is jellemző Siki haikuira, hiszen az ellentétek még jobban kiemelik a mindennapi élet dolgainak tulajdonságait:

*A single red berry
Has fallen
On the frost in the garden.*

*Akaki mi
hitocu koborenu
simo no niva.*

ELLENTÉT

*Mi fönység.
A kert fehér fagyalján
piros gyümölcs ég.*

*Wie doch voll Unschuld
Das kleine Gras den Tau trägt
Im Rot der Frühe!*

*– Смотри, красная
смородина упала
на белый иней!*

A fehér és a piros szín, a hideg és a meleg érzékelésének ellentétén alapszik a haiku. A magyar fordító, a 20. századi impresszionista költő, *Kosztolányi* furcsa módon még címet is ad a haikunak: *Ellentét*. Míg az angol, a magyar és az orosz fordító követi az eredeti ellentétet, a német fordító az első két sorban téli kertet fest, s csak a harmadik sorban jelenik meg a piros színű gyümölcs.

Siki, a vérző torkú költő haikui termékeny talajra hullottak. Költészetet megújító tevékenységének köszönhető például az is, hogy a millennium évében, 2000. augusztusában *Szuszumu Takigucsi* irányításával a World Haiku Festival résztvevői ebben a modern szellemben London legszebb parkjaiban kicserélhették egymással haikuikat. Oxfordban pedig egy ódon angliai kastélyban ez a nemzetközi társaság a haiku jövőjéről, a 21. századi haikuról vitatkozott. 2010-ben pedig Pécsen, az Európai Unió egyik kulturális fővárosában, Magyarországon először volt World Haiku Festival, amelyen a világ minden tájáról, tizenöt országból megjelentek haiku költők, s szebbnél szebb haikukban énekelték meg Magyarországot.

VIHAR BÉLA

Nagy idők, gyerekszemmel

Kezdetben úgy véltem, hogy a háború csupán a felnőttek afféle érdekes katonásdija, hiszen utánoztuk mi gyerekek is, botpuskával, papírcsákósan, a mámoros délutánokon. Így követtem sokadmagammal az állomás felé menetelő katonákat, akik az aranyló trombita és cintányér zengése közepette indultak a harctérre, hogy megbüntessék ellenségeinket. (De miért hangzott németül a vezényszó?) A hazafias kötelességről magyarázott nekünk Fejér tanító úr, ezt hirdette a kályhánk fölött virító papírfalvédő, rajta ősz királyunk, I. Ferenc József és szövetséges uralkodó társai, a hetykebajszú Vilmos, német császár, a merengő tekintetű Mehemet török szultán és a tarka dolmányos Ferdinánd bolgár cár arcképével. Ami első ízben elgondolkoztatott, hogy miért oly szomorú Berec bácsi és a fuvaros Steinerék legényfia? Csak nem a besorozás miatt? Hát ők nem tudják – okoskodtam –, hogy a magyar a világ legjobb katonája, és dicsőség közibük tartozni, hát még a piros nadrágos, daliás huszárok közé. Vagy Berec bácsi, Steiner Rudi nem szereti a hazáját, királyát? Nem, sehogysem értettem ezt. Játék a háború? Hamarosan egyre több család gyászolt a mi utcánkban is, a postás mind többször kézbesített olyan leveleket, amelyeknek átvételét az asszonyok sikoltó jajszava, őrzöngő rohama követte. A háború árnya elérte otthonunkat is: egy napon a sziklaerősnek vélt apám dőlt az ablakpárkányra, s vonításhoz hasonló görcsös férfisírás tört fel torkából. Éjfél körül elragadta a vonat, s nemsokára a csehországi Königrätzből érkeztek tőle tábori levelezőlapok. Miért nem a király megy a frontra, s miért az én apám és a szomszéd Oláh Feriék apja? – latolgattam magamban. Most már a háború fogalma bennem is átalakult, és összekapcsolódott az aggodalommal, anyám könnyeivel, a gondokkal, a sorban állással: lisztért, sóért, cukorért. Gyűlöltük a hatalom legfőbb helyi képviselőjét, a hadisegélyt kezelő durva főjegyzőt, nem kevésbé a jegyre ételmezt osztó, gőgös Sz.-eket. A háború második évében már kukoricakenyeret ettünk. Ruházat? B.-éktől kaptunk ajándékba, én is, meg az öcsém is, néhány ruhadarabot. Emlékszem a meleg harisnyára, ami horpadt hasamig ért, s a kötött téli sapkára, ahogy zsákocskaként fityegett fejemen. Szégyelltem? Nem volt más! Mikor lesz vége az emberirtásnak? Talán soha, soha? Ez a kérdés foglalkoztatott mindenkit, hol szenvedélyesen, hol csüggedten. Ha a szél megzörgette az ablakot, már-már azt hittük: apuka kopogtat, apuka jött haza...

Egy ideig két „önkéntes úr” bérelte a „tisza” szobánkat. Tőlük tanultam el az akkor divatos slágereket, amelyek szerint „túl az óperencián boldogok leszünk”, azt is, hogy „kerek a káposzta csipkés a levele”. Egy napon Balassagyarmatra vezényelték őket, s nemsokára megtudtuk, hogy e mindig jókedvű „katonabácsik” valahol Volhyniában, az első szuronyroham során odavesztek. Talán mégsem mi nyerjük meg a háborút? – döbrentem meg, amikor a ház előtti padkán, az ott kuporgó öregek nyíltan megmondották, hogy elveszítjük, bizony. Ekkor már oly nagy volt az ínség, hogy a kakastollas csendőrök házról házra járva megdézsmálták – elrekvirálták – az „élelmiszertöbbletet”. Persze, csak ott, ahol sikerült megtalálniuk.

Szécsénybe is több orosz hadifogoly került, akiket a földbirtokosok, bérlők és a módosabb parasztok mezőgazdasági munkára igényeltek. Eleinte úgy vélekedtem, hogy ezeket – lévén ellenségeink – megvetéssel kell sújtani. Ám csodálkozva állapítottam meg, hogy éppen olyan emberi ábrázatuk van, mint nekünk, nem falják fel a gyerekeket, s egyik-másik – szemében gyöngéd szomorúsággal – megsimogatja hajamat. S még inkább zavarba ejtett, hogy az utcánkban tréfálkoztak is velük, mint akárki mással. Végül anyám elmagyarázta, hogy az orosz katonák éppen olyan szerencsétlen emberek, mint a magyar katonák, s azok is, ezek is az uraik parancsára kénytelenek egymást gyilkolni.

A háború harmadik vagy negyedik esztendejében történt, hogy az egyik vasárnap délután ismeretlen és mélységesen szomorú zengésű dal közelített házunk felé: egy csoport hadifogoly énekelt népe nyelven, de a dallam a közös emberi bánatból szövődött, ami bárhol a földön, szavak nélkül is érthető. Amikor jóval később, kamaszkoromban Dosztojevszkij műveit olvastam, gyakran e rögarcú rabok arca tekintett felém ismerősként. Ezek a szemérmesen kéregető emberek a maguk faragta dobozokat, szipkákat árusították, nem pénzért, hanem kenyérért. Hozzánk is halkán beköszöntöttek néhányan, s a borongó ég alatt, tört

magyarsággal elmondták óhajukat. Aligha hiszem, hogy vettünk tőlük valamit, arra azonban emlékszem, anyám leszelt egy nagy karéjt, s odaadta nekik. (Sejtette-e, hogy körülbelül egy negyedszázad múltán az ő fia is hasonlóképpen kapja majd vissza ezt egy ukrainai öregasszonytól?) A hadifogoly orosz katonák távozó alakját már régen elnyelte a homály, ám énekük csengésének varázsa sokáig ott lebegett a lombok fölött.

*

Az 1918-as őszi forradalom kezdetéről csupán annyit őrzött meg emlékezetem, hogy hatalmas népgyűlés volt a városháza előtti téren, s ha nem tévedek, az evangélikus tanító szónokolt katonai egyenruhában. Azután elénekeltük a Kossuth nótát és a Himnuszt, s azzal vágtattam haza, hogy most már örökre jó lesz minden. Pár hét múlva Sz.-ék boltját feltörte a tömeg. Gyarmatról katonaság érkezett a rendbontások megfékezésére, s megalakult a nemzetőrség. Ami a fosztogatást illeti, abban én is részt vettem, két pár cipőfüzöt zsákmányoltam.

Az új fordulat eredménye volt, hogy mindenki szabadon bejárhatott a kastély udvarára és a gesztenyefa-erdős várkert titokzatos sűrűjébe. A bizakodás, a megújulás reménye sugározta be Szécsényt; a Petőfi versekből megismert 1848-tüzes ízeit éreztem számban. S aztán mintha semmisen sem változott volna, legalábbis a mi utcánkban nem.

A Tanácsköztársaság kikiáltásának első számottevő emléke annyi, hogy Vámos tanító egy reggel beállított hozzánk, gomblyukában vörös kokárda virított, az apró emberke megölelte apámat, engem pedig fölemelt a magasba. Miért ez az örvendezés? Most a jónál még jobb következik – intéztem el magamban. Akkor már a polgári iskola első osztályába jártam. Az osztályfőnök kihirdette, hogy megszűnnek az osztályzatok, nincs hittan, az énektanár pedig megtanított bennünket az Internacionáléra és a Marseillesre. Hogy mit értettünk belőle? Senki nem mondta nekünk, hogy mi az: „proletár, nemzetköziség, tőke” stb. Engem valamelyest apám világosított fel tartalmukról. Egyébként a pedagógusok többsége feltűnően készséges híve volt az új rendszernek, nem egy közülük később súlyos meghurcoltatásban részesült miatta. Persze akadt olyan is, aki az ellenforradalom uralomra jutását követő tanévben habzó szájjal szidalmazta a „bitang kommunizmust”, megfeledkezvén arról, hogy mi, a tanítványai, még jól emlékszünk – hiszen alig két-három hónap múlt el azóta –, hogy merőben másként nyilatkozott meg. Nem így Z., a polgári iskola igazgatója. Ő szinte leplezetlenül kigúnyolta előttünk a politikai fordulatot. (Nem véletlen, hogy 1919 őszén ő lett e helyi „ébredők” egyik legádázabb vezetője.)

Milyen volt a vörös Szécsény? Fél évszázad távolából úgy bukkan fel előttem, mint egy dús rózsabokor, lángoló szirmokkal. Soha annyi népgyűlést! Látni vélem a pesti agitátorok heves karmozdulatait, a buzogányként fölemelkedő öklöket, a falakról kiáltó színes plakátokat. Én is ott álltam – pipaszárlábú fiúcska – a feketéllő tömegben, éltetve a szónok harsány kijelentését, hogy rövidesen az egész világon győzedelmeskedik a forradalom, nem lesz többé szegény, nem lesz többé háború, éljen, éljen...

A földosztáskor – holott apám kistisztviselő volt –, mi is kaptunk egy parcellányit a Gyarmat felé vezető út mentén. A homokos talajba krumplit vetettünk, kukoricát ültettünk. E munkálatokban nekem is részt kellett vennem, mint ahogy a létfenntartás egyéb teendőiben szintén szükség volt a gyermekkézre. Így jártam rendszeresen Petőre tejért, a cirpelő mezőkön, a pöstyényi vashídon keresztül, egyedül. Ez volt a rettegés útja: visszatérni a sötétben. A távoli fát reám váró gyilkosnak látta a feldúlt képzelet. Palóclidérek lapultak az árokban, – ág rezzenet? – nem, ők közelegtek. A riadalom csak akkor oldódott fel, amikor a putri után hirtelen felbukkantak aranyló csillagokként Szécsény lámpái, az emberközelség üdvözlésével.

Aztán bejöttek a csehek! (Vagy még előbb?) Mit akarnak tőlünk, miért? – tűnődött el az a mezítlásos fiú, amikor első ízben megpillantotta őket a vasúti sínek mentén. Az iskolai falitérképről ismert országhatár a Kárpátoktól hirtelen lecsúszott ide, az Ipoly mentére. Amott túl, az már idegen ország? Idegen? Egyszerre csak frontterületté váltunk. Időnként, mint egy óriási vásáron, ezer katona, ágyuk, sátrak, szekerek tömege lepte el a főutcat és a környékét. Az egyik éjszakáról a másikra, hol a vörösöké voltunk, hol a cseheké. Mi gyerekek, a kilövött patronhüvelyeket gyűjtöttük a kattogó gépfegyverek mögött, s onnan néztem végig a Káprás hegy lejtőjén lezajló ütközetet: az utcánkban csengett, ropogott a

fegyverdörej visszhangja, aprónak látszó katonák futottak a csúcs felé, aztán vissza, megint előre, ki földre zuhant, ott maradt, ki felugrott a zöld pázsitról, ágyú okádta a füstöt, lovasok vágattak, kürtök feleseltek. Emlékszem a győzelmekre, a végeláthatatlan menetre Gyarmat felé, Fülek felé... A járdáról sóvárogva néztem a karabélyos legényeket, paripáikat, zászlaik tűzseregét. S láttam ugyanezt a hadat, amikor felsőbb parancsra visszavonul, immár porosan, letörten. Mi történt? Az általános hangulat egyre rosszabbodott. A rimóci, huyagi, lóci kofák elmaradtak a szécsényi piacról, most már a vásárlók keresték fel őket. A falu a hivatalos állami pénzt, az úgynevezett fehér pénzt nem fogadta el fizetési eszközüll; csak „kék pénz” vagy ruha, cérna, tű ellenében nyíltak meg a rejtett vermek, ólak. S még így sem értettem meg igazán, hogy az elégedetlenkedők – köztük nagyon szegény emberek is – miért nem szeretik a vörös uralmat? Nem tudtam megmagyarázni azt sem, hogy a piros-fehér-zöld szín, amelynek tiszteletében nevelkedtem, miért minősül ellenforradalminak? Ez megzavart nemcsak engem, hanem sok felnőttet is. Ma már sejtem, hogy a nemzetiségek elszakadási törekvését vélték ily módon csökkenteni.

Most pedig Anna nénit idézem, a Budapestről iskolánkba került hosszú copfos ifjú tanárnőt, aki a magyar nyelvet és irodalmat oktatta. Tőle hallottam először Ady nevét, amikor a Fölszállott a páva című költeményét mutatta be nekünk, 10 éves nebulóknak, rajongó áhítattal. A verset nemigen értettük meg, de annál inkább csodáltuk szenvedélyes igyekvését, a barna szeméből kisugárzó tisztaságot, szeretetet. Még vasárnapjait is nekünk szentelte, mesedélelőttök, kirándulások szervezésével. Távollétében egy napon Z. igazgató azzal lépett az osztályba, hogy mondjuk meg: igaz-e az, hogy Anna néni a szabad szerelmet hirdette nekünk. Mi az a „szabad szerelem”? – törtem fejemet. Vajon beszélt-e erről Anna néni? – Bátran elmondhatjátok, ne féljete – fordította nyájasra hangját a katedra közepén álló igazgató. S akkor az osztály jeles tanulója felnyújtotta ujját és suttogva megismételte a vádat: hallotta, s ha kell, meg is esküszik rá. Tétova tiltakozó moraj, mozgás támadt a padokban. – Köszönöm, te igazi magyar fiú vagy – ugrott le a dobogóról az iskola vezetője, s máris kivágtatott a tanteremből. Többé nem láttuk a törékeny, kedves Anna nénit. Hová került? Mi lett vele? Miféle végzet jutott osztályrészéül a további évtizedekben? Börtön, emigráció, vértanúság, vagy megalkuvás itthon, másutt? E sorokat írva tekintetét keresem, hogy az idő kódén át köszönthessem őt.

A május elsejei ünnepség cigányzenés ébresztővel kezdődött. A község valahány iskolája a lóvásártérre vonult ki, ahol bográcsokban főzték a gulyást fehérkötényes asszonyok. Volt versenyfutás, kötélhúzás, bakugrás, lepényevés. A teljesítményeket díjjal jutalmazták, azaz egy-egy szerzetes szentképet adott a győzteseknek. A mérce aligha lehetett szigorú, mert még nekem is jutott egy páduai szent Antalka a vörös május elsején.

Nyilván a 133 napos magyar kommün utolsó napjaiban jártunk, G.-né megkérte anyámat: engedje meg, hogy a varsányi barackszüretükön segédkezzem nekik, s cserébe egy kosár gyümölcsöt hozhatok haza. Kora reggel kocogott ki velünk a szekér, a szomszédos faluba. Alaposan beesteledett, amidőn megtelt a kocsi a holdarcú sárga barackokkal. Ahogy visszafelé tartottunk, a fáradság, a zsongító fűillat, a szikrázó szentjánosbogarak tánca elálmosított. Arra ébredtem, hogy a békésen baktató lovak valamitől megriadtak, és felnyihogva, tébolyultan rázzák szerszámaikat. A kocsis leugrott, hogy megnyugtassa a reszkető két állatot. Ekkor egy ismeretlen egyenruhájú rohamsisakos katona bukkant fel az árokból. Arca fekete volt, mintha vasból öntötték volna. A következő pillanatban öles léptekkel átszelte az úttestet és máris eltűnt. Alig száz méternyire egy tarisznyás paraszt odakiáltotta hozzánk: itt vannak a románok, Rimócnál. Siessenek... Ahogy beértünk Szécsénybe, arra figyeltünk fel: egy embercsoport valaminő falragaszt olvas. Micsoda plakát az? – szólt le a bakról az egyik járókelőhöz G. néni. Vége a Tanácsköztársaságnak... ellenforradalom... – válaszolt ez, és arca máris belezuhant a sötétbe. Anyám a kapuban várt: De jó, hogy megjöttél – szorított magához. Én meg kötényébe fúrtam fejemet, mintha éreztem volna, hogy most valami rettenetes következik, ránehezül további életemre, nagyon, nagyon sokáig.

Szigliget, 1969 február

VIHAR BÉLA

A fejsze

Midőn a Vas, hogy megjelent a földön,
Megremegtek az erdőben a Fák.
Felzokogtak, mert érezték a vesztük:
A fejsze élet, mely törzsükre vág.

Ne féljete! – így szólt a Vas hozzájuk –
Ne féljete, én sosem árthatok,
Míg nem szegődik hozzám Fejszenyélnek,
ki áruló lesz, – hűtlen társatok.

MILLEI ILONA

Dal

Mint az ősi, szép zenében
érted szól a dal, nem értem,
erőmből most nem futja másra,
felidézni néhány szavadat,
elmélázni, emlékezni a vágyra,
elhinni, hogy így jobb, igazabb,
s egyszerűen tudomásul venni:
rabigába szerelem se hajthat
bolond bikákat, szabad madarat.

Napfogyatkozás

Szétmarja lelkünket a sok, sűrű harag,
Fénytelen lett a Hold, fekete a Nap,
Jeges szél szagatja a száraz ágakat.
Jókedvünk elszökött, csak fájdalom maradt.

Ha főnről nézed, látod a várost, mint zihál.
Rongyokban a nyomor, a sarkon koldus áll,
Ünnepe szakadt már tavasznak és nyárnak,
Forrása kiapadt emlékek, varázsnek.

Lelkünket átjárja a fehér iszonyat,
Fészkét formál a hó rettentő fagyoknak.
Megszökik az öröm fiaink lelkéből,
Fejük bortól nehéz, szívük gyűlölettől.

Romos ház udvarán patkányok surrannak.
Könnyüléptű lányok méhe meddő marad.
Nem érik a jövő. S ha mégis kérdezel
Minden szép szavadra káromlás felel.

Ne súlytalan vágyat kínálj hát e népnek!
Többről szóljon versed, ha felzeng az ének,
Mert milliók nevében szólsz, ha szót emelsz!
Költő! Nem magadért, te értük felelsz!

Szomorúság

Kék holdfényszáלבól vággyal szőtt
szerelmünkre nem vigyáztál,
összetört.

Duna

Estét rajzol a fa, búcsúzik az alkony,
bukfencet vet a fény, megbújik a parton.
Locsog a Duna is, messziről jött, fáradt,
karján ringatja a sírdogáló tájat.
Hátán cipeli vad századok terhét,
békés nappalokat, csendes naplementét,
szomorú estéket, szerelmek bánatát,
elárult békéket, háborúk sikolyát.
Kerüli az álom, pihenni szeretne,
csak a jelre vár, az egyetlen egyre,
mely messziről világít, túl ezer határon:
hogy béke lesz örökre e békétlen tájon.

A bohóc

Gúnyos pojáca-arc, mi a tükörből visszánéz,
nehéz teher ez, nagyon nehéz.
Igazat szólni rest, döntené képtelen,
kiégett, fáradt, fakó és reménytelen.
Gúnyos pojáca-arc, mi a tükörből visszánéz,
nehéz teher ez, nagyon nehéz.
Szemében hideg értelem ragyog,
szavai hamisak, nem vigasztalók.
Gúnyos pojáca-arc, mi a tükörből visszánéz,
nehéz teher ez, nagyon nehéz.
És a tükör egyszerre megreped,
két bohócarcra egy harmadik mered,
gúnyos pojáca-arc, mi a tükörből visszánéz,
nehéz teher ez, nagyon nehéz.
S tükörcserepek hullnak a komédiásra,
szavait elnyeli feltörő zokogása,
millió darabban gúnyos pojáca-arc
könnye szétkenődik millió másik arcra,
s a százmilliónyi tükörcserépből visszánéz.
Nehéz teher ez, nagyon nehéz!

KASKÖTŐ ISTVÁN

Öreg Joe-történetek

...amiben, Kowalszki szomszéd visszatér a túlvilágról

Az öreg, már egy jó félórája ácsorog a nappali ablaka előtt üres kávéscsupporral a kezében. Időnként kikukucskál a lehúzott redőny két ujjnyi nyílásán, a faliorára néz, és rosszállóan csóválja a fejét. Már hat óra is elmúlt és semmi jele, hogy a szomszéd ébren lenne. Vagy a computerén számolgatja a tőzsdei veszteségét, vagy már megütötte a guta – latolgatja a lehetőségeket, hogy esetleg alszik, az eszébe se jutna. Wilson is nyugdíjas, kora hajnalban ébred, akárcsak ő maga, hamar kialussza a semmittevés fáradalmait. Türelmetlenségének egyszerű oka van, egy rendkívüli hír, a különben unalmas szomszédság életében. El kell mondani valakinek, mert belebetegszik, ha benne reked az izgalmas újság. Dan Wilson jó alany, imádja a zaftos pletykákat.

Hat óra tíz perckor, végre lassan emelkedik a szomszéd garázs ajtaja, Dan kilép a reggeli napsütésbe, körülnéz a csendes utcán, mint minden reggel, először jobbra, aztán balra, még véletlenül sem vétené el a sorrendet. Aztán, hogy mindent rendben talált, kiteszi a két kerti széket az árnyékos oldalra és veszi a kávésbögrét a falipolcra, leül a baloldali székre és vár.

Az öreg Joe, feltölti a csuprát friss kávéval, és komótosan átsétál az úton.

– regg.

– Jó regg...

Ilyen gazdaságosan üdvözlük egymást, minek vesztegetni időt, meg energiát. Aztán, hogy a formalitásokon túljutottak, szinkronban, kortyolnak egyet a kávéból.

– Szép napunk lesz... – így Dan Wilson.

– Itt az ideje.

– Rajtunk a sor...

– Ja!

– Most máshol esik...

– Valahol mindig esik, valahol mindig szép idő van...

– Ez a világ rendje. Hol itt, hol ott.

Ilyen meg hasonló bölcsességekkel bizonyítják egymásnak a szellemi frissességüket.

– Éreztem én napok óta, hogy változni fog az idő... a bal vállam nem hagy aludni.

– Engem a macska piszkált már három óta – panasolja az öreg – útba' vagyok, az egész ágy kéne neki.

– Kenegettem, de nem használt... végül is négy után felkeltem.

– Azt kenegetheti, kár a pénzért... szenteltvizet próbált már? – Az öreg azt viccnek szánta, de csak ő maga kuncogott rajta.

Ezzel a szokásos egészségügyi diskurzuson is túl jutottak

Joe, húz egy pofára valót a kávéból, leteszi a bögrét a földre maga mellé. Mert ugye egy hatásos előadáshoz kell mind a két szabad kéz.

Drámai szünet. Majd:

– Willie Kowalszkyt hazahozták!

Wilson hitetlenkedve fordul az öreghez.

– Maga viccel.

– Úgy éljek én.

– Hát nem arról volt szó, hogy bármelyik nap beadja a kulcsot?

– Ja! Kómában két hónapja.

– Biztos maga ebben? Ki mondta?

– Hogy-hogy ki mondta? Maga Kowalszky. Az este, éppen vacsoráztunk, szól a telefon. Na mondom, ezt is elküldöm ahol fű se nő, akármit árul... De nem. A Willie. Majd leestem a székről, úgy hangzott, mint aki a másvilágról hív. Mondja, hogy itthon van, és semmi sincs a háznál és igen éhes, mennék-e neki vásárolni.

– Hát mi van a prédikátorral? Nem az a legjobb barátja?

– Oh, már régen nem. Tavaly őszön, mikor hazahozta az elvonóból, megeskette, hogy soha többet nem fog inni. Willie nagyon be volt tojva, oszt égre földre-bibliára esküdözött, hogy látni se akarja többé a piát. Ebbe' megegyeztek. Mikor aztán, még az ünnepek előtt, – prédikátor Paul rajtakapta, hogy félholtra leitta magát, – valószínűleg csukott szemmel, – emlékeztette, hogy megesküdtött a bibliára! Willie meg mondta, hogy hová tegye a bibliáját s erre Paul kijelentette, hogy többé nem kívánja megváltani se testét, se lelkét és megtagadva jó keresztényi elveit, elküldte Williet a pokolba. Így aztán rám esett a választása, hogy az éhhaláltól megmentsem.

– Na, nem irigylem a dicsőségért.

– Nem úgy, biz'isten, még szórakoztat is. Vacsora után átmentem hozzá a listáért – vittem a maradékot. Ott ült a szerencsétlen a nappaliban a szófán ahová a mentők lerakták. Megdöbentett, ahogyan kinéz. Negyven kiló, csont és bőr, színe, mint a viasz. Maga már a rozzant Williet ismerte, tizenöt évvel ezelőtt még igen jól tartotta magát. Azt mondták rá, hogy jóképű.

– Persze lista nincs, mert írni se tud, úgy reszket a keze. Mondom neki, hogy örülök, hogy látom – ami túlzás volt, mert mi öröm van látni, hogy valaki direkte tönkreteszi magát. Kowalszky, ha hiszi, vagy nem még csak hetven éves. Korán ment nyugdíjba... privát nyugdíjalapból egy valag pénzt húz minden hónapban. Plusz, minden feleség – három volt – vagyont hagyott hátra.

– Háromszor nősült?

– Ja, És mind a három jól szituált özvegyasszony volt, legalább tíz évvel idősebb nála.

– És gombamérgezésbe haltak meg... – vihogott Dan Wilson. – Tudja Joe... – óvatosan körülnézett s miután meggyőződött, hogy ajtó, ablak csukva van, egy fokkal halkabban folytatta.

– Lehetséges, hogy mi rosszul csináltuk ezt az egész házasságot? Egy asszony egy egész életre? Ha jól meggondolja, mi mindent mulasztott az ember?

– Háromszor végigszenvedni az új rigolyákat? Elment a maga jódolga?

Egyszer is elég volt megtanulni, mikor kell igent, és mikor kell nemet mondani.

– Lehet, hogy igaza van.

– Nekem mindig igazam van, ne felejtse, én vagyok az öregebb.

– Okay, okay.

– Ez a hülye Kowalszky élhetne, mint egy kiskirály, ha nem itta volna el az eszét. Borász volt egy nagy szólészetben. Mesélte, egy ritka józan pillanatában, hogy a baj ott kezdődött, mikor kóstolgatás közben, ahelyett, hogy kiköpte volna a bort, mint ahogy azt a profi kóstolók csinálják, ő lenyelte. Aztán kóstolgatott, kóstolgatott túlórában. Csak az elmúlt tizenöt évben, mióta én ideköltöztem, négyszer, vagy ötször hoztam haza az elvonóból. Minden alkalommal azzal fenyegette meg az orvos, hogy ha nem hagyja abba, legközelebb egyenesen a boncterembe viteti.

– Willie Kowalszky ígéretett... aztán mintha mi sem történt volna... iszogatót. Az ijedtség sose tartott tovább, pár hónapnál, először csak úgy dugiban piált, de azt az állapotot nem volt könnyű sokáig titokban tartani, és olyankor elviselhetetlenné vált. Vannak jópofa részek... – állítólag – én még nem találkoztam velük és vannak agresszív, goromba részek. Egyszer, az még mielőtt maguk ideköltöztek volna, van annak már vagy négy esztendeje, még élt Margaret a harmadik feleség, Willie egy ilyen goromba, meggondolatlan pillanatában kezét emelt az asszonyra. Az aztán úgy elverte, hogy hetekig kék meg zöld volt a képe. Mindenkinek azt mondta, hogy leesett a lépcsőn, de kövér Susie tanúja volt az esetnek és persze egyből elterjedt a híre a szomszédságban.

– Attól kezdve, Willie félt a feleségétől, ha rájött a nagy ivós periódus, napokra eltűnt. Margaret meghalt három éve és Willie bánatában, több ízben az elvonóig itta le magát.

– Maga aztán jól bevásárolt, istápolhatja... – kiitta Wilson a maradék kávéját és kész volt bemenni, hogy újra töltsse.

– Hohó, várjon... még nem fejeztem be. Kowalszky látta a fényt!

– Milyen fényt?

– Hát a nagy világosságot, amit állítólag a paciensek látnak, mikor átlépnek egyik dimenzióból a másik dimenzióba.

– Sose hallottam róla.

– Biztosan nem figyelt oda, ismert tény, mindenki mondja, aki már egyszer a halál küszöbén volt.

– Ne hülyéskedjen... Hárfa zene is van, meg angyali kórus? – kuncogott Dan Wilson.

– Csak gúnyolódjon... majd meglátja. Willie meséli, hogy a kómában mindent hallott, még azt is, hogy az orvosok vitatkoztak, hogy kihúzzák-e a konnektort. Mondja, hogy már nem is bánta volna, mert igen fáradt volt, meg unta a kómát. Egyszer aztán elfogta valami nagy könnyedség és belibeggett a nagy fényességbe. Gondolta, na végre itt a megváltás... Joe hatásszünetet tartott, ivott egy kortyot a hideg kávéjából és visszafojtott lélegzettel kibökte.

– És akkor... ott állt az asszony.

– Milyen asszony?

– Hát, Margaret a harmadik feleség. Erre Willie úgy berezelt, hogy egyből magához tért. Vége lett a kómának, rájött a pisilhetnék, mert, hogy a veséje is beindult.

– Maga ezt mind elhiszi?

– Miért ne hinném? Ott ült a bizonyíték a szemem előtt. Doktor Shapíró szerint egy csoda – mondta Willie.

Wilson egy kis kétkedő vigyorral nyugtázta a történetet és felemelkedett a székből, hogy a kávéhiányt pótolja. Az öreg rászólt.

– Maradjon már nyugton, utálom, ha valaki mindig felugrál, míg az ember beszél. Még nem fejeztem be. Most jön a java.

– Okay, ne izgassa magát.

– Miután elraktam a cuccot a hűtőbe – folytatta Joe – néztem, ahogy Willie elvánszorgott a mosdóba, olyan négy lábú járókája van, készen voltam, hogy megyek. Kiszólt, hogy szeretne egy szívességet kérni. Gondoltam, még azt kivárom, bár igen mehetnékem volt. Bekucorgott a takarója alá és mondja, hogy írják-e neki egy e-mailt, majd ő diktálja. Mert, hogy remeg a keze, meg nem tud a széken ülni. No, azon ne múljon, gondoltam és kinyitottam a computerét. Volt vagy kétszáz e-mail, ha nem több, nem mondtam, attól féltem, hogy majd felolvastatja velem. Mondja, hogy a címlistán keressem meg a nevet, és kezdi diktálni, hogy „Drága Nicolettám”...

Az öreg előhúzott a zsebéből egy összehajtogatott ív papírt.

– Sutyiba' elküldtem a saját címemre is, azt a ziccert nem hagyhattam ki, szerintem ez történelmi jelentőségű.

– Azt tudja, hogy ez levéltitok megsértése. – vigyorgott Dan.

– Milyen titok, nekem diktálta. Ne szakítson félbe, had olvassam. „Drága Nicolettám! Bocsánatot kell, kérjek a hosszú hallgatásért, de egy tragikusan komoly szív infarktus megakadályozott, hogy időben válaszoljak kedves levelére. Csak pár napja hoztak haza, a Mayo klinikán, a világhírű Brennan professzor operált, hármass bypass műtétre volt szükség. Szerencsére túl vagyok rajta, de időbe kerül, míg visszanyerem teljes erőmet és jó kedélyemet. Néhány nap múlva, ha az orvosaim is beleegyeznek, repülök a bahamai otthonomba, hogy kellemesebb körülmények között pihenjem ki a megpróbáltatásaimat. Időben jelentkezem, hogy oly hiányolt levelezésünket folytassam. Addig is, szeretettel üdvözli hűségese hódolója: William”

– Ezt maga találta ki... ilyen nincs. – így Wilson.

– Úgy éljek... – esküdözött az öreg. – De várjon csak, ez még nem minden. Miután rákattintottam, hogy elmenjen a levél, Willie megállított, hogy ne zárjam le a computert. Mondja, hogy a listán van még másik öt név és cím, hogy ha kicserélném a nevet és elküldeném ugyanazt a szöveget azokra a címekre is. Így ment aztán a legendás William tragikus szív infarktuszának a híre, a Drága Ágnesem, a Drága Joannám, Drága Sylviám, meg nem is emlékszem még milyen más „Drágáimnak”.

Dan Wilson, hitetlenkedve csóválta a fejét és végre felállt, hogy friss kávéval enyhítse látható bosszúságát. Még visszaszólt az ajtóból.

– És ezek után, még maga akar engem tanítani, hogy hogyan kell öregnek lenni?

KAMARÁS KLÁRA

Búcsú, remény nélkül

Anyámat megcsókolta. Engem is.
Fején kalap, kabátján sárga csillag,
és mintha kis bőrönd lett volna nála.
Azt hittük visszajön...
Aztán lehervadt minden hit, remény.

Anyám ajkán kihült a kacagás.
Én nem értettem, milyen isten az,
aki ilyen sorsokban leli kedvét...

Ottó bácsi megjött...

1944 lehetett már, mikor Pista utoljára
hazajött. Szürke volt és sovány. Mögötte egy
még szürkébb, még soványabb, idősebb férfi
igyekezett befelé.

Anyám suttogva kérdezte:

– Ki ez?

A válasznak csak a végét hallottam:

– ...rám akaszkodott. Mindenhol a
nyomomban volt, nem tudtam lerázni.

...

– Azt mondta, hogy a rokonaihoz jön. Szólni
kell nekik. Meg kellene tőlük kérdezni,
mikor mehet oda...

...

– Kislányom, neked kell elmenni, értesíteni
őket. Egy gyerek nem tűnik fel senkinek.

...

– Nincs messze. Rákóczi út... házsám...
név. – ezekre már nem emlékszem.

...

– Lemész a Rákóczi út sarkáig. Balra
fordulsz. Megtálalod. Csak ennyit kell
mondani: Ottó bácsi megjött.

Becsengtettem. Ismerős arc nézett rám a
résnyire nyitott ajtóból. Fialat lány, akit
látásból már ismertem. Pár osztállyal
felettem járt a gimnáziumban.

Rémülten nézett rám. Nem engedett be.
Csak az ajtóban adhattam át az üzenetet.

– Ottó bácsi megjött.

– Hol van?

– Nálunk.

– Ide nem jöhet. Nem biztonságos...

Ottó bácsi nálunk aludt a hátsó szobában.
Elhúzták a nagy szekrényt és mögötte egy
szalmazsákon ágyaztak meg neki, mert
felesleges ágy nem volt a lakásban. Pista
ágyát, szekrényét beszállították a gettóba,
ahova végül nem költözött be, hanem
bevonult egy munkatáborba, de az ágy és a
tükrös szekrény ott maradt.
(Micsoda naivitas! Ha valakit keresnének, el
lehet rejteni egy szekrény mögött?)

3 napig tartott a szabadság.

– Ne menj vissza! – kérlelte Pistát anyám.

– Muszáj. Lehet, hogy Ottó beárulna... azt
mondják besúgó...

Pista elment. Többé nem láttam. Ottó bácsi
ki tudja hova lett... Eltűnt, mint Pista
ágya és a tükrös szekrény... és egyáltalán...
ki volt Ottó bácsi?

Anyám köténye

Emlékek között foszló kelme...
de szép is volt anyám szerelme!
Soha nem járt ő feketében,
pedig fagy fészkelte bús szívében.
Köténye tele volt virággal,
százsorszáppal és tulipánnal.
Fekete éjben virágillat,
viharfelhők közt is volt csillag,
mert bánatát szívébe zárta,
ne lássa senki, milyen árva.
Jól emlékszem, hitt benne végig,
hogy fel fog szállni, fel az égig,
s két füstös felhő fenn az égen
összefonódik újra szépen.

KEGLOVICH MILÁN

Őszi álom

A szürke égen felhők araszoltak
Lángban állt minden fa és bokor
Szemeid égkek gyöngyök voltak
S szavaid megannyi színes csokor

A távolban jövőnket látni véltem
Ki boldog, azt őszi bú nem zavar
Egyszerre léptünk, kéz a kézben
S lábunk alatt felsírt a száraz avar

Ujjaid kezeim köré fonva lassan
Ajkaid arcomra forrasztod Édesem
Álom, melyet ez évszaktól kaptam
Érzés, melyet nem ismer senki sem

És mi csak mentünk, az Ősz szólított
A távolból is hallom édes hangodat
A szerelem, mely szívemben szorított
Azóta édesíti nap mint nap álmomat

NAGY BANDÓ ANDRÁS

Válogatás a *Kicsi versek kicsinyeknek* c. legújabb kötetből

Nádsíp

Rezzen a tó vize,
meg a nádas,
nádasi sípokat
te csinálgass!

Nádasi sípodat
fújogassad,
nádiverébhadat
csalogassad!

Borzas a nád feje,
le-lehajlik,
dallal a tó tele,
idehallik.

Rozsdafarkú

Rozsdafarkú madaracska
bokor alatt kotorász,
felröppen, ha jön a macska,
ablakodból odalátsz.

Rozsdafarkú madaracska
fűszálakat szedeget,
fönn a fészek, lenn a macska,
elrejtí az ereszet.

Rozsdafarkú madaracska
tanítgatja gyermekét,
látod, kicsim, ott a macska,
farka hosszú, szeme kék.

Rozsdafarkú madaracska
megbújik a fák mögött,
rozsdafarkú édesanyja
nem hiába csittögött.

Nádiveréb

Röppenek, csapkodok,
hol a nádas?
Hol van a fészkem,
melegágyas?

Télen az emberek
le-levágják,
nádból a fészkem
lekaszálják.

Nyáron a nádas
ki-kizöldell,
lesz, aki vélem
odafészkel.

Weöres vers

Tó vize, tó vize táncol,
jó ez a dallam a fülnek,
békahadak dagonyáznak,
szúnyogok elmenekülnek.

Tó vize, tó vize csillog,
fürdik a hold aranyozva,
csillagok ezrei kérdik:
lesz-e, ki majd hazahozza?

Tó vize, tó vize nyugszik,
Bóbita ott ül az éjben,
álma Weöres Sanyi bácsi,
bíboros őszi levélen

RÓNAY GYÖRGY

A megfáradt Odysseus

Amit nem láttam a világból,
nem érdekel már.

Mit láttam is, lassan elfelejtem.

Sziklán ülök, hálómat bogozom,
hallgatom a hullámok mormolását.

Vagy nézem udvarom zugából
dárdavető ifjak vetélkedését.

Hogy kétannyira dobtam valaha?
Mindegy. – Leég a láng,
füsttel, korommal hamvadnak a fáklyák.

Gyerünk aludni, Penelopé.

Hanem azért az ablakot
hagyd nyitva éjszakára.

Bármelyik pillanatban
szólhat a tengerről a hívás.

1970. szeptember

Rónay György: *Szérű. Összegyűjtött versek*, Bp., 1981, Szépirodalmi Könyvkiadó, 420. old

RÓNAY LÁSZLÓ

Thurzó Gábor a Nagycsarnokban

Kicsit töprengett, melyik garbóját vegye föl, végül a piros mellett döntött. Ez illik egy népszerű filmeshez és tévéfilmek forgatókönyv írójához. Kezében a pórázzal, lábánál az okvetetlenkedő, Csibi névre hallgató kutyával még egyszer megszemlélte a vásárolni valók listáját, majd a Nagycsarnok felé vették az irányt. Pontosabban csak ő, mert Csibike folyvást a Duna felé indult volna, hisz ott várták barátai és barátnői. Ebből némi nézetletérés is támadt kettejük között, végül Thurzó erőteljes rántással győzedelmeskedett, s a legrövidebb úton, a Váci utcán át ügettek céljuk felé. Szerette a Váci utcát, mint ahogy hű fia volt az egész Belvárosnak is, amelyről egyik legszebb könyvét, a *Belváros és vidékét* írta. Valahányszor átment az aluljárón, büszkén szemlélte a hatalmas posztereket, melyek könyve illusztrációi nyomán készültek. A piarista rendháznál bukkant ki ilyenkor a föld alól. Vasárnaponként édesanyja pékségéből – ahol Móricz Zsigmond is vásárolt – friss péksüteményeket és kalácsokat kocsikáztattak a kegyes atyáknak.

Most azonban ellenkező irányba sietett, s elégedetten fogadta az üzleteik előtt napozó árusok köszöntését, akik félig-meddig sajátjuknak tekintették a piros garbós művész urat. A csarnoknál Csibikét az egyik oszlophoz kötötte. A hű kutya nem volt meglepődve ezzel a fordulattal, tiltakozását nyüszítéssel jelezte, de nem hatotta meg kőszívű gazdáját, aki sietősen belépett a csarnokba.

Idefelé elcsodálkozott, úgy emlékezett, hogy a Váci utcának ezen a részén a 7-es busz járt, most azonban békésen haladtak a sétálók az utca közepén. Hirtelenjében úgy tapasztalta, üzletek is megszűntek, az a bolt is átalakult, ahová a keresztfiát futtatta almaborért. A Havas utcából azonban most is bizonytalan járású urak dülöngéltek elő, itt változatlan volt a világ.

Először a petrezselyem. Két csomag kell. Miért nem elég egy? Nem szerette a fölösleges pénzkidobást, mondhatnánk bizonyos vonatkozásban fősvények látszott. Hosszan válogatott, majd kiemelt egy dús köteget. „Felér kettővel.”

– Ötven – mondta az asszony a pult mögül.

– Adja harmincért! – Tulajdonképpen azért is járt ide, hogy alkudozhasson.

– Mit gondol, annyira jól megy, hogy a maga szép szeméért elvesztek egy húszast?

Az író nem hatotta meg, hogy szemét szépnek nevezték. Különben is szemüveget viselt.

– Akkora veszteség az a húsz fillér?

– Fillér? Hol él maga? Forint, lelkem, forint!

– Miért? Mennyibe kerül csomagja?

– Ötven *forint*! Ötvenfilléres már nincs is!

Thurzó elszédült. Ötven forintért adni egy csomag petrezselymet... Rablás! De a másik pult ártáblácskájára tekintve tudomásul kellett vennie, ott is öven forint van kiírva.

– Egy karalábé is kellene.

– Száz darabja.

„Hová kerültem, te jó ég!” Répa is kellene, sárga is, fehér is. „Milyen lehet a húsleves répa nélkül?”

A húsleves igazán úgy szerette, ha marhahúsból főzik. Összefutott a nyál szájában. Látni vélte az arányló leves tetején úszkáló zsírkarikákat. A súlyos anyagi vereség

után az egyik hentesnél parkolt le. Kíváncsian nézegette a pörköltnek felvágott húskockákat.

– Borjú apróhús. Mennyit kér? – Az író megzavarodott. Borjúhús? Ilyesmit gyerekkorában hallott utoljára.

– Inkább marhát. Lábszárat, ha van.

– Hogyne volna!

– Fél kilót. Az elég egy húsleveshez, nem?

– Attól függ, hány embernek készül.

– Ketten vagyunk anyával. De ő, szegény, már csak annyi húst eszik, mint egy madárka.

– Akkor elég a fél kiló. – Megint olyan árat kellett hallania, amelytől kis híján elájult.

– Szerbusz, Gábor – kezet érzett a vállán. Megfordult. Remenyik Zsigmond állt mögötte az elmaradhatatlan cekkerével; ő is a csarnok közelében lakott. – Látom, jól hozott a darabod.

– Miből gondolod?

– Na hallod! Marhahúst veszel. – Thurzó szégyenkezve hallgatott. Mint a csínytevésen rajta kapott haszontalan gyerek. Szalámit akart vásárolni vacsorára, de írotársa vigyázó tekintetétől megszeppenve inkább a párizsit (maradi módon parizernek nevezte) választotta.

– Sertés? Marha? Pulyka? Borjú?

– Ennyiféle? – Remenyik Zsigmond fülébe súgta: „Sertést vegyél! Az a legolcsóbb!” Vásárolt tehát húsz dekát, de nem nevezte volna olcsónak.

– Van szép húsos szalonnája? – Az eladó felmutatott egy darabot. – Ezerhatszáz kilója – mondta. „Inkább nem eszem szalonnát.”

– Te miért jöttél? – Remenyik lapos cekkerére tekintett.

– Ide járok kenyérért.

– Még mindig három hatvan? – akarta kérdezni, de jobbnak látta hallgatni.

– Tíz deka túrós pogácsát is veszek. Nagyon finomra sütik.

Vert had. Így vonult ki a két író. Csibike farkcsóválva üdvözölte gazdáját. – Elfelejtettem a csirkeszárnyat! – kiáltott Thurzó kutyájára pillantva.

– Levest főzetsz belőle?

– Dehogy! Csibike kedvence.

– Kutyának csirkeszárny? Mondom, hogy taroltál a darabbal. „Majd adok neki a parizerből!” – Thurzó újfent szégyenkezett.

Ballagtak a Váci utcán. A domonkosok templománál ott állt egy koldusasszony, akinek minden vasárnap annyi alamizsnát adott, hogy elég legyen egy hétre. Most számolni kezdett, de hiába.

– Te mennyi nyugdíjat kapsz? – kérdezte Remenyik Zsigmondot.

– Százezret. Meg az Alaptól valamit.

– Kijöttök belőle?

– Nehezen.

Thurzó igyekezett láthatatlanná válni, így osont el a koldusasszony mellett.

Rónay László: *Elárvult panoptikum*, Budapest, 2010, Hungarovox Kiadó 144—S147. old.

FETYKÓ JUDIT

A város arcai

(2005.09.17. Budapest, a Blaha Lujza térnél)

Nézem csipkefüggönyös belvárosi kávéház ablakain át,
hogy veri, mossa le bővizű zápor a város minden mocskát.
Meglassul a forgalom, megáll az idő egy röpke pillanatra,
a kibúvó nap pasztell fénye, a víz surrogása ezt sugallja.
Lenn, árkádok alatt emberek fekszenek a járdán a Blahánál,
nincs itt iszonyúbb az ember-szag, s az emberi ürülék szagánál.
A lépcső aljánál fiatal férfi hever, fél lába meztelen,
a másikon friss gipsz, még alig koszos, feje a bűzös köveken...
... felette szociális munkás győzködi, hiába, — hisz jogába’
áll feküdni, ahol akar, — morogva fordul másik oldalára...
Hol nagy a fény, ott nagy az árnyék; —s ha cseppnyi igyekezetet látnék ...
... s valami azt súgja: minek igyekezzen? — : „munkába? minek járnék?”
— kérdi, s szenvtelen arccal hagyja magát a földön, hagyja az egészszet;
eleven, sebes lábát lassan, biztosan kikezdi az enyészet.
Megállt az idő egy pillanatra... s visszazuhantak oda ezrével
hol nem élhet, nem válhat ilyen — mivé is? — emberként az ember.
Eső, kávéház illatába belevág az igénytelen nyomor —;
hisz az, ki kalyibát épít, s egész nap papír, vagy vas után kotor,
az igyekszik túlélni, megélni nincstelének hosszú sorában;
máshol, mások, szegényes, javított ruhákban előttük kosárban
kérges kezükből árulják, mi kis kertjükben munkával megterem,
s annyi mindenről tudják: azt nem vehetem, azt meg soha nem teszem...
S mint ahogy nem szerethette az édes kávé, tortát Édes Anna,
már nem költhetnek egyre többen másra, mint alapvető javakra,
kezük kérges, kabátjuk kopott, szájuk összeszorított rés-vonal;
jólöltözött nő csomó spenótra alkuszik, s tovább megy trolival.
Dübörög a város, se nappal, se éjjel nincs csendje, nincs nyugalma,
kavarog, bajra kél; szirénázó kocsi rohan emberi jajra.
Tükrös kávéház illatába belepáráll külváros, maláta;
emberi fény-árnyék kontrasztjától magamat lassan távolítva,
visszazökkenek az átlagos, még élhető, saját életsíkra.
Hajnal. Szól a vekker, indulni kell ma is, munkába, ismét, újra.
Felhördül, s már dübörög az ébredő nagyváros; kávéház, nyomor;
szegény, gazdag; munka, pénz, csillogás—, s a reggel tömege elsodor.

MÁNDY GÁBOR

Szerető nő dala

Amikor megjössz,
kifényesedik a szoba.
A nézésedtől
lehull rólam a ruha.
Mellem kerekedik,
kedvem kerekedik,
kinyílik testem kapuja.
Az arcom lángol,
égek a vágytól,
oda vagyok érted, oda!

Amikor elmész,
elsötétül a szoba,
kényszerzubbony
rajtam a ruha.
Csak az emlékek mécsese pislákol.
Félek, hogy nem jössz már soha.
Hiányzol,
s megőrülök a hiánytól!

Délután és este

A délután: egy szép séta a parkban.
Megmondtam, amit régóta akartam.

És lángra kapott a száraz avar.
Azt mondtad: menjünk! Azt mondtad: hamar!

Jó helyen vagyunk most mind a ketten,
te a karomban, s én forró öledben.

De éjszakára nem maradhatok.
Talán majd máskor. Hogy mikor? Titok.

Visszaöltözöm. Hazamegyek.
Nyert csata után is - vert sereg.

Tartózkodási engedély

Be-beenged a szerelem,
de még nem kaptam letelepedési engedélyt.
Itt tartózkodásom
mindig gyorsan végetért.
Pedig nem mindegy, kedvesem karjában
milyen minőségben tartózkodom.
Azt hiszem, a jövőben magától a szerelemtől
tartózkodom.

Strigula

Fáradt voltam, befogadtál.
Olyan különös fénye volt a Holdnak!
Megettetél, megittattál,
az éjszaka virágai kinyíltak.
Egymás karjában újra és újra
átéltük a csodás jelent.
Azt hittem, ez az életemben
már új fejezetet jelent.
De aztán gonoszul elillant
a mámoros kedvű éjszaka,
s nem maradt más, mint két idegen
– s eggyel több strigula.

Pókfonál

A pókfonál
erősebb a póknál,
ellenáll minden nagy erőnek.
A szerelem
ugyanígy fog engem,
még a pókfonálnál is erősebb.
Alattam szakadék,
bele is hullanék,
de nem szakíthat el mellőled.
Állom a vihart.
Mosolyod megtart.
Erőt meríték belőled.

SZÉKELY LINDA

Álmodozó

(Dreaming)

Mindig is büszke voltam rá, hogy én már tizenhét évesen ki tudtam találni, mivel szeretnék majd foglalkozni, ha felnövök.

– Tolmács – válaszoltam mindig boldogan az emberek kérdésére.

Ám amikor megkérdezték, hol, úgy érzetem, az önbizalmam máris odaveszett. Volt egy ország, melyet nagyon tiszteltem és szerettem. Azonban mindenki reakciója hitetlenkedés vagy szájalom volt. Ezért is csak suttogva, s szomorúan válaszoltam:

– Japánban...

*

A színpalak mögött álltam idegesen, egy mikrofont szorongatva. A színpadon koncertező együttes énekese hirtelen intett, s én már rohantam is ki, a mikrofonnal babrálva. Amikor Takeru mellé értem, ő biztatóan rám mosolygott, majd mikor a közönség elcsendesedett beszélni kezdett.

Az én feladatom a fordítás volt. Minden egyes szavát tökéletesen érthetően és gyorsan kellett fordítanom a rajongóknak, hogy megértsék.

Először kicsit nehezen ment, így Takeru többször is megállt, hogy bevárjon a beszéddel, majd mikor végre belejöttem, át tudtam adni az érzelmeket is, melyeket a szavakba vitt.

Nagyon jó érzés volt, hogy meg tudom ezt tenni, és lassan a hangulatom is oldódni kezdett. Fontosnak éreztem magam, s ez mindennél jobb volt.

Ahogy a beszélgetések a végükhöz közeledtek, Takeru odalépett hozzám, és félig átkarolt.

– Ő itt a tolmácsunk. Nélküle nem nagyon lehetnénk itt – mondta, s éreztem, hogy teljesen elvörösödök, de azért lefordítottam.

Meglepetésemre a közönség hangos sikításba kezdett. Ez vajon tényleg nekem szól?

Már nem is tudom miért, de elkezdtem beszélni hozzájuk:

– Tudjátok, már nagyon régóta ezt akartam. Akárhányszor beszéltem a vágyaimról, másoktól csak szájalmat, lenézést vagy csúfolódást kaptam, amiért szeretem a japánokat. De már nem érdekel. Nem érdekel a sok pofon, fájdalom és lebecsülés, amit kaptam. Nem érdekel, mert... – pár pillanatra elcsuklott a hangom, s a rajongók ismét sikítózni kezdtek – Nem érdekel, mert teljesült az álmom! Csak magatokra számíthattok, ha el akarjátok érnei, amire vágytok.

Ez után a mondat után az arcomat eltakarva lesiettem a színpadról, s amit takarásba értem, nem tudtam visszatartani a könnyeimet.

Hallottam, ahogy még beszélnek valamit, úgy, hogy a közönség is értse.

Hallottam, ahogy a rajongók szinte egy emberként kiabálják: „Köszönöm”.

Hallottam, ahogy még valaki a mikrofonba kiáltja: „Szeretünk titeket”.

Ezeket hallva még jobban meghatódtam, s a könnyeim egyre csak folytak.

Hirtelen egy kéz nehezedett a hátamra, majd még több, ahogy bejöttek és megveregették a hátam vagy a vállam. Yuji még át is ölelt, s éreztem, hogy mennyire szeretem őket.

Az összes együttes a családommá vált, még ha otthon egyedül is voltam, tudtam, hogy rájuk számíthatok. Úgy éreztem, szükségük van rám, s nagyon szerettem tolmács lenni.

Végre tényleg azt éreztem, hogy elértem a céloim, és...

Valóra vált az álmom.

KÖRMENDI JUDIT

Megáll a Föld

Aranyfényű pesti alkonyat,
Csókízű szerelem-est,
Kékfelhős álmos pirkadat,
mikor illatodból felkelek.

Lásd e hatalmas csodát,
Benne élünk örökkön
Áldott legyen a szívjóság,
hol csókjaid nyomát őröm.

Aranyfényű pesti éjszaka
eggyé válunk benne, szerelmem –
engedlek, légy szabad,
mikor illatodból felkeltem.

Lásd e százszor szép csodát
kettesben e megállt Földről
nézzük titkunk otthonát,
hol jóságod nyomát őröm...

Heléna éneke

Örök rózsáid lángja melenget
enyhíti hűsét az örök tengereknek
hol enyém lehet örök bocsánatod
s percmilliókban élettelen ragyogsz.

Roppant homokórában az Idő szítál
s betemet a porrá tört sötétség –
Arcod fényakkordot komponál
általad enyém minden gyöngédség.

Kettőnké volt az ősrobbanás –
most mégis egyedül gyászolok –
segíts őrizni túlméretezett titkát –
örökké ébren vár örök asszonyod –

A negyven rabló

Éveim, véreim, hát elhagytok engem?
Éveim, vérem, hát mi rosszat tettem?
Születtem, éltem... Elvettem? Adtam?
Mondd, Isten, a delet túlhaladtam?
Boldoggá kit tettem, mikor megszülettem?
Anyámat, apámat, az ő vérét,
egy kis vidéki ház népét?
Ki örült igazán, hogy felserdültem?
Milyen volt tanítani engem?
Ugye nem romboltam, ha építhettem?
Mondd, mikor lettem érett?
Mikor a gyermekkorom semmivé lett?
Amikor tudtam, miért tanultam?
Mikor embert teremtettem, s nem tudtam?
Ki mondja meg, mikor lettem felnőtt?
Mikor imára borultam egy csecsemő előtt?
Voltam egyáltalán szerelmes?
Vagy csak feláldozóan kegyelmes...?
Mikor szeret az ember igazán?
Ha nem tud élni nélküle?
Vagy tudni kell, készülök-e?
És tudnál, ha ő azt akarná?

...Ha mindent meguntam, mit tegyek?
Unalmas leszek, ha én engedek?
Ha szakadékba megyek, ki kiált megálljt?
Ha csalok, hazudok, az kinek fáj?
Csodál-e engem valaki,
ahogy én csodálom naponta?
Szolgál-e megbocsátó szeretettel
a megbocsátó bizalomra?
Gondol-e rám, miközben tanít,
hogymint adjon szeretetéből valamit?
Ír-e verset sötét éjjel?
Szeret-e oly teljességgel...?

Mi lesz, ha minden jó elillan belőlem?
Semmivé válik, amiért küzdöttem?
Hová rejtsem szégyentől lángoló arcom,
Ha veszíteni érzem békeharcom?
Honnan az erő, amivel újrakezdem?
Hogyan kell egészsé tenni a dolgokat?
Mondd, amikor kellenél, hol vagy Isten?
Vajon szétoztottam minden kincsem?

A nő: csupa kérdés. A válasz: a férfi.
Aki a lét összes titkát érti.

KÖRMENDI JUDIT

Gúnyolódva

Gúnyolódva lesnek rám a tárgyak míg
járkálok fel s alá dobogó szívvel alig
várva hogy megcsörrenjen a telefon –
nem hív ma sem úgysem fog hívni
– mondják kárálva – lám nem kellesz nekik!
mégis várok hogy megcsörrenje ott
a kis asztalkán rettegem őt a varázslatost
rettegem gyűlölve e rekedt csöndet
nyitva csukva ócska könyvet
fülelve ahogy az órák
kegyetlen járnak
gúnyos táncukat
na mi van
öreglány
talán most
várj
várok bizony
epekedve szégyenkezve
törve zúzva ócska holnapot
mely hiába jön nem hoz el téged
s csak lesem hetente a telefont
szerelmesen tudatlanul primitív reménységben
hogy egyszer csak megszólaljon a te hangodon
és széttörje szégyenletes páncélos bánatom
és mindent elfelejtsek karodba hullva
és mindent elfelejtsek mi bántott valaha
– de ez az átkozott csak süket s néma marad
gúnyosan tépkedi illúzióimat
s hosszú órák reszketése múlva
fáradtan hullok le a porba
a Föld megmaradt és tovább kering
s jövő héten minden kezdődik megint...

CZÉGÉNY NAGY ERZSÉBET PENDZSI

Terhes már a földnek méhe

Sikoltsatok csak rozsdás falevelek!
Zöldellő lombokból nektek mi marad?
Sárba taposott álmotok nyüszít,
Ellopták tőletek a nyarat.
Dércsípte magányos reggelen,
Bömbölve húrjába csap a szél,
Vacogó ablak pislákol riadtan,
Szár az faág dühöngő táncra kél.
Bömbölj csak szél, tombold ki magad!
Lejár a te időd is, ne félj!
Terhes már a földnek méhe,
S új tavaszt szül majd a tél.

Köd

Leszállt az ég a városra.
A szűkölő éjszaka sápatag
lámpafényben ül vacogva.
Reccsenő ágak karmai
merednek a magasba,
felkavarják a tejszerű masszát.

Nyúlnak a fények,
magukba zárják a sötétséget.
Összefonódott árnyak vigyora
oson a házak között.
Álmos ablakok szemhéján
roskatag szél zörög.
Vak csönd emészti az utcát

Töredék

Hideg szél borítja rám
kabátját,
didergő szövetei
visszakívánják a nyarat.
Emlékedből már csak
arcod maradt,
s utolsó csókod megbújt
ruhám ráncaiban.

LÁNG EL PÉTER

Részlet a *Mi hatan és a többiek... c. naplóregényből*

2007-05-30

A hétfvén Pünkösöd volt, a Szentlélek eljövételének ünnepe. A római katolikusok szerint a Szentlélek Isten személyének harmadik lényege. Kérdés, a világ százmillió katolikus híve közül mennyien értik, hogy ez az isteni személyiség mit jelent és mire való? Jómagam úgy gondolom, Ő az a bizonyos „isteni szikra”, mely minden teremtett lény – a növényektől az állatokon át az emberig – lényege. (Jé: lény – lényeg! Minden bizonytal összefüggés van tartalmi szubsztanciájuk tekintetében.)

És ez a legfontosabb létkérdés: az agyunk, észbéli képességeink, akaratunk irányítanak-e bennünket, vagy ez a parányi, materiálisan nem mérhető, meg nem határozható „isteni szikra”? Az anyagelvűség hirdetői és vallói állítják, hogy az előbbi. Van hozzá néhány kérdésem és szavam.

Az orvostudomány, az agykutatók egybehangzóan állítják, hogy agyi kapacitásunknak mindössze 5-10 %-át vagyunk képesek akaratlagos irányításunk alatt tartani. Több mint évtizede teszem fel magamnak a kérdést: no és mi van a 90-95 %-kal?

2001-ben kerültem kapcsolatba ún. véletlen folytán a Reikivel. A japán eredetű összetett szó annyit jelent: „isteni energia”. Attól kezdve számtalan tapasztalati tény győzött meg arról, hogy

1. ez az energia létezik és bárki képes megtanulni a használatát, s vele segítségére lenni a rászorulóknak, miközben önmaga is részesül belőle,

2. (és ez a fontosabb) ha teljességgel rábízom magam eme „isteni szikra” irányítására vagy az Intuíció – az első gondolat, az isteni útmutatás alapján – cselekszem, minden tökéletesen történik. Ezt úgy értem: akkor az következik, aminek meg kell velem történni, legyen az jó vagy rossz. Majd alkalmasint hozok példákat.

2001 óta járom a megvilágosodás útját. Lényem középpontja azóta is folyamatosan úgy irányít, hogy olyan helyzetekbe kerülök, olyan emberekkel, néha igazi tanítómesterekkel, olyan könyvekkel, ismeretekkel kerülök kapcsolatba, amely a lelki kiteljesedés felé terel.

Fantasztikus út, tapasztalat és lehetőség ez az ember számára!!! Olyan megnyugvással, harmóniával és biztonsággal ajándékoz meg nap mint nap, vagy inkább percről-percre, amely felbecsülhetetlen és felülmúlhatatlan!

Épp ezért igyekszem mindenkivel megosztani e tapasztalatokat és ismereteket, de legfőként családtagjaim és gyermekeim számára igyekszem a mindennapokban igazoltnak láttatni ezt a tételt. Ők látják és megtapasztalják. A legkisebb, Alex is.

Alex ösztönös sportember. 4-5 éves korától tudatosan is igyekszik minden mozgásformát kipróbálni földön, vízben és levegőben. (Ez utóbbi három szó Norbi egyik fitness-videójának címe, melynek gyakorlatait eddig a családtagok közül egyedül Alex próbálgatta következetesen.)

Ha más lehetősége nem volt a tornára, kiment az udvarra és futott 4-5 kört a ház körül és a kertben. Mindenféle iskolai elfoglaltságba beszáll, ami a sporttal, mozgással kapcsolatos, legyen az szertorna vagy tánc. Kifejezetten szenved, ha elmarad a tanrendbe iktatott vagy valamely szabadidős tesi órája.

Nos, Alex és az „isteni szikra” együttműködésére íme, a példa.

Már május elején nyaggattott az úzásért a Balatonban. Lementünk, de a víz bizony még jó hűvös volt, ráadásul a túl mély volt a lépcsőknél. Így elmentünk a strand játszótéri részére a kosárlabda palánkhöz.

8 éves kora magasságához természetesen túl fent van a kosár, de ő nem egy feladós típus. Rengeteget dobálta a labdát, hol alacsonyan, hol mellé, végül kezdett meglenni a magasság és az irányzék is, de mégsem ment be a labda a kosárba.

Leállítottam, s pár mondatban elmagyaráztam neki, hogy a kosár bedobása nem a kezén, a labdán és a palánkon múlik, hanem a lény legbensejében dől el. Készüljön rá a dobásra:

vegye fel a kisterpeszes alapállást, húnnya be a szemét, képzelje el a labda ívét, a magasságot, az energiát, ami felrepíti, s azt, hogy a labda bemegy a kosárba.

Így történt. Persze, a labda nem a legelső koncentrációs próbálkozásra, s nem is a másodikra ment be, de bement, s nem is egyszer. Gyermekem azóta csakis így dob kosárra, s egyre eredményesebben. Ebben is és más gyakorlatokban is egyre inkább sajátjává válik, hogy Istenre bízta magát, s egyre gyakrabban élvezni ennek boldogságos eredményeit.

Alex ma ment az első egész napos iskolai kirándulásra a Keszthelyi öböl területére. Rendkívüli örömmel, nagy tudatossággal és szervezőkészséggel gondolta át részleteiben, mit is kell vinnie, hogyan öltözzön, stb. Anya mondta is tegnap délután, hogy ez az Alex aztán igazán tudja, hogy mit akar! Hát igen, azt gondolom, felköthetjük a gatyánkat vele kapcsolatos szülői tennivalóink és gondjaink tekintetében, mire felnő!

De ez minket már nem renget meg: a másik hárommal már nagy gyakorlatra tettünk s teszünk szert.

A fenti gondolatok vezetnek oda: mennyire szomorú, hogy a szingliségre esküvők és a magányosok nem ismerkednek meg a gyermeknevelés semmivel össze nem hasonlítható boldogságával!

2007. 06. 20

Ma egészen különleges nap volt - de előbb a több hetes kihagyásról.

A könyvrészes számítógépünk azóta használhatatlan. Úgy történt, hogy játék közben mutatkoztak bizonyos rendellenességek, mire Griff elkezdte keresni a hiba okát, s - mint nagy felfedező - ki is próbált néhányat az elhárítás lehetőségeiből. Ezek egyike az a kis villogó fény, - azt hiszem led-nek nevezik - jelölt kapcsoló volt, melyek felett a 110 illetve a 220 V felirat volt. Nos, Griff lenyomta azt a kapcsolót, amely felett épp nem villogott a lámpa. Próbászerecse alapon! Bejött a tippje: nagy

csattanás, némi füst, az összes elektromos áram "elszállt" - vagyis rövidzárlat!

Azóta nem működik az a komputer. A szakember szerint, ha szerencsénk van, csak a tápegység ment el. Miután jelen idő szerint is épp számlagyűjtő és - átütemező időszakunkat éljük, azaz épp csak a vegetálásra "fussa", a javítás várat magára szebb időkre.

Úgy döntöttem, hogy az eset kapcsán nem tartok "hegyi beszédet", hiszen mint tudjuk: "már százszor, ezerszer megmondtam."

Mellesleg: a hegyi beszéd úgy szokott zajlani, hogy az esethez kapcsolódó specifikus ismereteket - jelen esetben, komputer-technika, hardver-szoftver, egyszerű fizikai törvényszerűségek, stb. stb. - egy csokorba szedem, s hosszú, ám logikus - vagy annak hitt - mondatokban, időnként mondatcírádákban részletezem és összegzem.

Nem szokott nagy sikere lenni a hallgatóságban, s - józanul megfontolva - tán a haszna is megkérdőjelezhető.

Nos, akkor vissza az egészen különleges napunkhoz!

Kettős ünnepünk van:

1. SajtosQucac ma végre leérett,
2. 20., azaz - Huszadik - házassági évfordulónk van!

SajtosQucac „érése” hosszú-hosszú és némi fájdalommal járó folyamat eredménye.

Még - úgy tűnik - évszázadokkal ezelőtt az írásbelivel kezdődött. SQ „természetesen” nem tudott semmit. Hosszú heteken át tartott a küzdelem köztünk, hogy aszongya:

· Az idén biztos jó kicsesznek velünk, mert a tavalyi írásbeli túl könnyű volt.

· Figyelj, Szívem, az EU-s kompetencia-vizsgálatok szerint nem állunk olyan jól a rangsorban, hogy különösebben nehezíthetnék az érettségi feladatokat. Meg egyébként is, minden tantárgyat már 8-12 éve tanulsz, az utóbbi két év eredményei kifejezetten jók, egész tanévben az érettségi tételek illetve a matek feladatsorok szerint készültetek az érettségire, stb. Különben is, Te matekból és magyarból is nagyon jó vagy, németet meg már 12 éve tanulsz!

· De, nem érted meg, hogy tök hülye vagyok! A múltkor sem tudtam hozzáfogni sem a matek feladatokhoz!

· Persze, mert bedumáltad magadnak, hogy nem megy. Aztán leültünk, sikerült kis higgadságot rád erőltetnem, kicsit felszófolnom az önbizalmadat, és megoldottad mindet.

· Jó, de az könnyű volt, olyanokat már sokat gyakoroltunk az órákon is, ... bla-bla-bla...

Aztán, a közepesre sikeredett történelem írásbeli kivételével, minden írásbeli dolgozata jó lett.

És jöttek az érettségi szünet hosszú-hosszú hetei! Az első hét az Ütemterv készítésével telt el hasznosan. Sokat dicsértük, mily körültekintő és alapos előkészületeket végez! Még a fuvolán is volt ideje gyakorolni nagy elismerésünkre. Aztán sok-sok időt fordított nagy szerelmével, Vakonddal való telefonos, internetes kommunikációra, sőt - a megterhelő munkából kikapcsolódásként - közös, végtelen Honfoglaló-játékokra is. Olyannyira, hogy ez a maratoni előkészülődés már belelógott az Ütemtervbe foglalt hetek egyikébe-másikába is.

Aztán az utolsó 2 hét vad hajrája, különösen a legutolsóé, amikor már mi is alig bírtuk a szenvedését, a rengeteg „nemtudoksemmit”, a szuper-, sőt hiperérzékenységet! Közben valóban sokat és kitartóan készült mind a négy szóbeli tantárgyból. Mi meg hagytuk minden nap kialudnia magát - néha fél 11-ig - , a kedvenc kajáit készítettük reggelire-ebédre-vacsorára, mindig volt itthon édesség: fagyis, csoki. Próbáltuk kimozdítani, hogy menjünk le fürödni - néha megtette.

Aztán eljött a vasárnap esti visszautazás, hétfőn reggel fél nyolckor kellett az egész osztálynak megjelennie a vizsgabizottság eligazításán.

Az előzetes hírek arról szóltak, hogy nagyon rendes érettségi elnököt kaptak. Ez már megnyugtató volt. Anya elmondta, hogy ő meg élete legádázabb - nem pont így fogalmazott - vizsgaelnökét fogta ki annak idején.

Látva SajtosQuki kétségbeesését, s mérlegelve, hogy nem a megszokott kollégiumi szobában és az enyhén szólva „nemszimpatikus” osztálytársakkal lesz elhelyezve, úgy döntöttem, hogy a hétfői tájékoztató után utazzon haza, s majd kedd

este ismét visszavonatozik, hogy a szerdai szóbeli napjára időben megjelenhessen. Elhatározásom - tekintve a feszült körülményeket - csendes fogadtatásra lelt, de rám hallgattak.

A hétfői hazautazása már a dühöngő kánikulára, s ráadásul a déli órákra - 10.30 és 14.30 között - esett. Amikor az állomástól hazáig 3 km-es kerékpározáson túl hazaérték, nagyon megesett rajta a szívem. Az arca szinte lángolt a hőségtől, izzadt. Próbáltuk rábeszélni Anyával, hogy tusoljon le, de szinte meg se hallotta. Kicsit kifújta magát és ment tanulni. S ez így ment kedden is egész nap. Csak tanult, tanult.

Próbáltam rábeszélni, hogy - mivel délután háromnegyed 6-kor indult vissza a vonata, legalább már akkor ne vigyen magával tankönyveket, de ő csak tanult.

Szerdára virradó éjszaka úgy két órától több mint egy órát azzal töltöttem, hogy Isten, az arkangyalok és minden szentek segítségével imádkoztam, hogy megnyugodjon, hogy higgyen magában, s így a legjobb teljesítményt nyújthassa.

Reggel aztán bátyját és öccsét is azzal ébresztettem, hogy segítsenek, küldjenek energiát nővérüknek. Meg is tették lelkesen.

Aztán jött a várakozás. Anyának nagy-nagy stresszel, szinte vele szenvedett! A testvérek önfeledten játszottak hármásban. Én meg nyugodt voltam, de nagyon várakozó.

Ismerem SajtosQucac képességeit, tehetségét, műveltségét, sokoldalúságát. S ami legalább ilyen fontos: szerénységét, szeretet-teljességét, megnyerő modorát. Ez a gyermek 9 éves korában azzal fordult hozzám, hogy nem tudja megírni a fogalmazás-feladatot. Eppen balett-óráról mentünk hazafelé trolival.

· Mi az a fránya feladat, amit te állítólag nem tudsz megírni?

· A tanítónéni azt mondta, írjunk fogalmazást arról, milyen a világ egy hangya szemével.

· Figyelj, Csillagom! Neked olyan fantáziád van, hogy ez a feladat meg se kottyán! Képzeld csak el, mit láthat maga körül egy pici hangyácska a lakásunkban! Először is hatalmas távolságokat kell bejárnia. Ami nekünk egy lépés, azon a távon neki ezret is meg kell tennie a parányi lábával. Hát még, ha odaér az asztal lábához: egy óriási,

megkerülhetetlen barna akadály állja el az útját, aminek a tetejét nem is látja! Így próbáld meg a helyzetébe képzelni magad!

Fogalmazása természetesen 5-ös lett, s onnantól nem kellett többé segítséget kérnie tőlünk, ha fogalmazás volt a feladat. Inkább az következett be néhányszor, hogy irodalom tanára kétségbe vonta, az alkotás nem Anyáé vagy Apáé-e. Tényleg soha nem kellett neki segíteni. Fogalmazás-készségét olyan szintre fejlesztette, hogy középiskola 4. osztályában az egyik művészettörténeti feladatot párbeszédesszerű formájában kellett megoldaniuk. Valami ókori görög műtárgyról szólt a lecke. Kis nyüglődés előzte meg, hogy hozzáfogjon, de aztán kb. 15 perc alatt megírta. Anyával együtt el voltunk ájulva a produktumtól! Ez hagyján, de a művtörténet tanára is le volt nyüglözve.

Ma délelőtt aztán valóban nagy izgalomban vártuk, hogy mikor végez a szóbeli érettségivel, s milyen eredménnyel. Kétségünk nem volt, hogy ki fogja vágni a rezet!

Én négyszer vagy ötször hívtam a konzi portását, aki már előkészítette, hogy mihelyt kiteszi a lábát a teremből, azonnal értesíthessen bennünket, hogy telefonálhatunk neki. Anya 20 percenként majd egyre gyakrabban próbálta hívogatni, de még mindig ki volt kapcsolva, aztán 12 előtt valamivel egyszer csak kicsengett és bejelentkezett. Én csak egy mondatot válthattam vele, mert Anya szinte kikapta a kezemből a mobilt.

Németből, magyar irodalomból és művészettörténetből dicséretet kapott, történelemből meg négy pontja hiányzott ahhoz, hogy a gyenge írásbelit feledtethesse. Így aztán a történelem 3, a matek 4, a magyar 4, a német és a művészettörténet pedig 5-ös lett!

Megérett a lányunk!

Hajnali 3 körül az előszobán áthaladva érdekes, világos foltokat láttam a szőnyegen. Valami szép ívet alkottak. Abban maradtam magammal, hogy biztosan a redőnyön át beszűrődő holdfény játéka. Aztán reggel kiderült a turpisság!

Két nagyfiunk meg kishúguk - akik ugye épp nem érettségiztek - papírból apró szívecskéket vágtak ki vagy 50-et, mindegyik közepébe egy 20-ast írtak piros filctollal, s végig rakták vele a két szobából a konyhába vezető utat mintegy

útjelzőként. A "szíves út" egy szép virágsziromba torkollott, amely ugyanezekből a szívecskékből állt össze. E fölött, a gázcsőre rögzítettek egy hosszú kartoncsíkot, amelyen nagybetűkkel és a betűkben apró, festett szívecskékkal ez a felirat ékeskedett:

APA + ANYA 20!

A konyhaajtóhoz támasztva Zerberus rajza kettőnk ifjúkori ábrázolásával és egy köszöntő felirattal, s mellette Griff frissen született verse, amelyben a Teremtéssel és Ádám-Évával hozza össze házassági évfordulónkat.

Alex, a maga 8 éves önállóságával mindkettőnknek egy-egy saját kezűleg rajzolt és festett virágot és egy közös, gyönyörű, bordó szívecskét - ugyancsak sajátkezű alkotását - ajándékozott.

Meghatottan öleltük magunkhoz mindannyiukat - és egymást.

Ebben a 20 (!) évben tán mi sem hittünk igazán! Hát még a környezetünk!!!

Én már 46. évemben jártam, Anya közel 20 évvel fiatalabb! S az alapok, a kezdetek, a körülmények mind-mind kétségeket ébreszthettek másokban, s bennünk is! És lám itt van, s ki tudja, nem bízhatunk-e ezek után a következő 20-ban vagy akár többen?!

A legfontosabb volt, hogy amikor frigyünkről még csak ábrándoztunk, s ennek esélyét mások zérónak tekintették, már akkor közölte Anya, hogy három gyermeket akar. Én boldogan helyeseltem. Aztán megküzdöttünk a kezdet nehézségeivel, megszületett a három tervezett gyermek, majd - Isten ajándékeként - jött még a negyedik! Istenem, bizony számomra okozott némi fejtörést, hiszen már 58. évemben voltam, Anya meg elmúlt 38, amikor megérkezett Alex, a legkisebb. Meg kellett születnie, s hozzánk kellett megszületnie, mert ide kíváncszott.

Hogyan telt a 20 év, lesz még erről szó! Sőt, ez az egész könyv lényegében erről szól: hogyan telik egy átlagos család átlagos élete, miből lesz a cserebogár, miből rakódik össze az emberi boldogság.

HORVÁTH-HOITSY EDIT

Rész szerént való

Nem vigasztalás, csak igazság,
egyszerű és kegyetlen irgalom;
mind, ki halandó, egyedül megyen,
ha halni kénytelen.
Egyedül — bárha seregestül.
Feloldhatatlan végmagány.
Nehéz felfogni ésszel
a Törvényt: egyenlő nem leszen
részeknek összessége az Egésszel...

A vén Szapphó

Nézd: a hajnal már csodafénnyel ékít
Parti sétányt: domb füve tarka bársony;
Nimfa szökken fel — sima teste fénylik
Reggeli frissen.

Hol vagy, Éden, hol? Tovatúnt a jókedv,
Sírba fonnyad, ím a szüzi szépség,
És a víg mámor, mit az élet ingyen
Szórt kosarából!

ÉN a sziklás szirt tetején merengek:
Várva-várok rád, kicsi, bűvös Amor,
Hozzad el Sappho ifiúi kedvét:
Újra szeretni...

Réz-fényt kapott...

Réz-fényt kapott
a rezgő-nyárfa hamva:
Perzselt levél hull
színtelen hajamra.
Alattam törek halma.
Fekszem —, rézfillér szememen,
kopott a veret rajta:
„Ez már a sorvadás hatalma!”
Az ég is — idegen,
harmata hidegen
hull a töretlen útra,
érezem már, apró jeleken,
szorongva — újra-újra:
közel a tél —
a végleges —,
távol a Szerelem

Játékok

Gyermekkor: pöttyös, pörge szoknya;
titkok-remények tarka bokra;
lázás is: bárány- s rózsahimlő:
kékségben foltos skarlát-felhő.
Lugas a kertben; kapu zöld árnya;
vén meggyfa lengő lombja-virága,
orzott ribizli, csent cseresznye,
— füttyös a nyárnak kópé-kedve...
Játék az élet — élet-játék:
gyönyörúséges földi ajándék.
Iskolatáska, sok lila irka,
falon a kréta-irka-firka;
éji neszekkel hímzett csendek,
édes nyugalmak, kis ijedelmek,
szírom-kavalkád, hótánc, szeszélyes:
jönnek az évek —, tűnnek az évek...
Gyermekkor: csapzott-tépett szoknya;
háborús kormos-karmos bokra;
Háború — esztelen felnőtt-játék,
— hullik a mérgezett „égi ajándék” —,
kert helyén kráter —, füstöl a bomba
(gyilkos a spórád, pöfeteg gomba!),
nedves a rejtek —, falban a férgek
valami undok nótát zenélnek;
ágyúszünetben hirtelen-álmok:
szétesett, éles, sebző szilánkok.
Véren vett béke. Tátog a bendőnk.
Kétes a múltunk, mánk, a jövendőnk.
Sámlí a székünk, térdünk az asztal;
gallytűzön korpa fő, cseppnyi melasszal,
játszod, hogy húst eszel, véres-kövérest,
kalácsot, cukrozott mákos rétest.
Játék az élet: élet-játék,
Nyomorúságos földi ajándék.
Gyermekkor vége: fakó finálé,
intermezzo a fiatalságé;
mi jön utána: buta bohózat,
szomorújáték? ... majd vén korodnak
fél-felvonása: epés szatíra,
kis monodráma, keserű líra,
mondod magadnak: mindez csak játék,
kihagy a ritmus? — mégis ajándék,
hogyan van még, még van szívverésed:
szabálytalan bár, mégis — élet!
Szemedden hályog — réteges fátyol.
Rajta keresztül látsz a világból
valami színest —, játszik a szélben.
Fodrok egy kurta szoknya-szegélyen...

MARIKNÉ FANCSIKI MARGARÉTA
múzeumvezető

Aranygombos Telkibánya

Azt hiszem, nem túlzok, amikor csak úgy lazán kijelentem, hogy a Zempléni-hegység egyik legszebb községe Telkibánya.

Az ország északkeleti részén, Kassától mintegy 40 km-re délkeletre fekszik.

Egykor bányaváros volt, a hagyomány szerint az itt kitermelt arany révén szerzett gazdagsága miatt szolgált rá az „ARANYGOMBOS TELKIBÁNYA” jelzőre is.

A múlt század elején még látható volt az ARANYGOMBOS TELKIBÁNYA helységnévtábla a község előtt.

A gazdag történelmi hagyományokkal rendelkező község nemcsak természeti értékeiben egyedülálló, amely által messze földről vonzza a látogatókat, de az idegenforgalom, pihenés, üdülés, kirándulás, szórakozás még mindig a legújabb aranya Telkibányának.

Ha valaki járt már Telkibányán, akkor tapasztalhatta, hogy jó pár panziója, ifjúsági tábora, szállodája, melegkonyhás éttermei, és számtalan házi vendéglátó szolgálata van.

Nagyon sok új és régi visszajáró vendég látogatja évről-évre kis községünket és viszi, remélhetőleg jó hírnevünket.

Ebben a csodálatos környezetben található Telkibánya gyöngyszeme az „Abaúji Múzeum”.

Múzeumunk, előző nevén a telkibányai Ipartörténeti Gyűjtemény a rudabányai Érc és Ásványbányászati Múzeum kezdeményezésére nyitotta meg a kapuit 1970-ben, abban az épületben, amelyben 1825-ben Bretzenheim Ferdinánd herceg az ércutatásnál megtalált kaolin felhasználására porcelángyárat létesített.

Közel 82 évig működött a gyár, amely az első magyarországi porcelánkészítő manufaktúra, később kizárólag keménycserép előállításával foglalkozott.

Az 1930-as évek elején, a faluban élő református lelkész Kádár család vette meg a romos épületet és a felső szintet lebontva lakóházzá alakította át. 1970-ben az épület alagsorát, 1980-ban pedig az egész épületet és teljes vagyont a család utolsó tagja, Kádár Sarolta a múzeum céljaira adományozta.

A család alapozta meg a múzeumot a faluban összegyűjtött telkibányai kerámiákkal, népi szöttesekkel és régi, a háztartásban és mezőgazdaságban használt tárgyakkal.

A jelenlegi kiállításunk „Kincsek föld alatt, kincsek föld felett- Abaúj természeti és kulturális értékei címmel látogatható, amely hat teremben mutatja be Telkibánya nemesércbányászatának történetét, Tokaj-hegylája ásványbányászatát, Abaúj élővilágát, a híres telkibányai porcelánt, egy kisebb néprajzi gyűjteményt és az adományozó Kádár család emlékszobáját.

A recepciót övező előtérben gazdagon illusztrált tablók alapján Abaúj vázlatos történetével, az Abaúji Múzeummal ismerkedhet meg a látogató.

A Tokajtól az országhatárig húzódó Tokaji-hegység ásványgazdagsága miatt a gyűjtők egyik kedvenc beszerzési helye. Kiállításunk méltóan reprezentálja ezt a gazdagságot. Kalcedonok, opálok, a hidrotermás ércesedés gazdag változatai, az andezitek kristályosodott ásványai, különféle kvarcváltozatok természetes formában és csiszolatokban tekinthetők meg kiállításunkon.

Ugyanakkor az ásványok keletkezésével és elterjedésével is megismerkedhet az ez iránt érdeklődő látogató.

Abaúj-Zemplén élővilágát három gyönyörű diorámában mutatjuk be. A látványos preparátumok között találunk vaddisznót, borzot, foltos szalamandrát, zöldvarangyot, kék meztelen csigát, folyami rákot, sebes pisztrángot, sárga hasú unkákat, keresztes viperát, rézsiklót, zöldgyíkot, fürgegyíkot, hamvas hüllőt, erdei békát, császármadarat, jégmadarat és hollót.

Vadtrófeák, vaddisznóagarak utalnak arra, hogy a vadászok körében is igen népszerű a Tokaji-hegység. Végül egy vitrinben a régebben használt erdészeti szerszámokat mutatjuk be, hiszen a hegyvidéken élők elsődleges megélhetési forrása valaha a fakitermelés volt.

Kerámia kiállításunk is méltó ahhoz a jelentős szerephez, amelyet Telkibánya a magyar ipartörténetben betöltött.

Kézzel festett tányérok sokasága, egyedi díszítésű díszkulacsok, komaszilkek, korsók, kancsók idézik fel a kis község magas ipari kultúrájának az emlékét.

A Felvidék bányászatáról szóló kiállítási blokkban természetesen a telkibányai nemesércbányászat története van a legrészletesebben kifejtve, hiszen településünk is egyike volt az 1487-ben szövetkezett hét felső-magyarországi bányavárosnak.

Nemcsak a bányászat és ércelőkészítés történetével, a technológia fejlődésével ismerkedhet meg azonban a látogató, hanem egy szemléletes diorámán is tanulmányozható a középkori-nemesércbányászat szinte minden mozzanata.

Látványos részét jelentik a kiállításnak a bányászati témájú türelemüvegek, az úgynevezett bányászpalcok.

A bányászati teremből nyílik a Kádár család emlékszobája, amelynek tagjai lelkesként, pedagógusként hosszú éveken át gyűjtötték Telkibánya és környékének emlékeit. A Kádár családnak, mint falusi értelmiségieknek a tárgyi kultúrája sajátosan eltér a Telkibányán és a falvakban jellemző tárgyi világtól. Jól érzékelteti ezt a család emlékszobája az utolsó kiállító teremben.

Ha valaki csak egy nagyot szeretne sétálni, akkor azt a múzeumkertben megteheti és megcsodálhatja Közép –Európa egyetlen malomkőparkját, amely a Telkibányán használt közép-és Újkori ércőrlő kövek valamennyi típusát bemutatja.

A múzeumkert különös látványossága az életfa és bányász szoborcsoport, amely Nemes Sándor faragóművész munkája.

A hajdani kerámiagyár égető kemencéjének alapzatán épült meg hazánk legszebb fekvésű szabadtéri színpada a domboldalba bevágva csodálatos háttérrel és panorámával. Ha pedig csak egy jó kávéra, kapucsínóra vágyik a kedves vendég, akkor azt a múzeumunk kávézójában a gyönyörű késő gótikus, boltíves termében illetve teraszán megteheti.

Szeretettel hívjuk, várjuk minden kedves vendégünket, leendő múzeum látogatóinkat, jöjjenek el és győződjenek meg személyesen az elmondottakról, döntsék el hogy valóban egyik legszebb községe-e Telkibánya a Zempléni-hegységnek.

Elérhetőségünk:

3896 Telkibánya, Múzeum út 15

Tel.:06-46-420-287

Nyitva tartás: Nyáron: minden nap 9-17-ig.

Télen: Vasárnap-hétfő kivételével 10-16-ig

LŐRINCZI L. ANNA

Álmodj

Belépve úgy érzed, ma múltba látsz talán:
a nap romokba törte néma fényeit.
Ha sorsod színes így is, nincs ború - habár
süvöltő szél járja át bástyák bércseit

Titok, mi rejtve van: zord ódon vár
halott, aprócska szív dobog - bevésve itt
Egy álom ez, mely régen kőbe zárt talány:
idézi hős-szerelmes ifjú terveit

Jel ez! Tán' időtlen végbe láncolt a lét
Mesélt egy ódon lant... Egyszer zenélt a nyár,
s időnk bár véges itt, jó lenne hinni még,
beteljesült találkozás ad új reményt.
Világunk végtelen, csak álmaidra vár,
aludj, és álmodj a mába még több erényt.

Végtelen szerelem

Ma éjjel először öleltél,
s én vágytam suttagásod;
hallgattam sóhajod neszt,
bőrömbe martad billogod,
csókod zúzmarát lehelt,
forró ajkaim remegtek,
ölembe jeges rémület költözött.
Ma hajnalban elillant az ősz is,
csak döccenve lépett tovább -
szemfedél borult izzó vágyaimra
szerelmed a végtelenbe zárt.
Ne csak lépj - zúgták a harangok -
ha tudod, hogy futnod kellene,
utam buktatói belőlem születtek,
mára már mind "útszéli kereszt".
Ne fuss – neveltél kacéran,
- hisz épp röpülni tanítalak,
boldog és szabad lehetsz velem!
Csak velem! Kedves!
Hunyd le szép szemed
- örökre.
Ma éjjel átértékelted létem,
- s az idő lassítva ketyegett.

A harang mesél

Valami megfoghatatlan hajnal virradt azon a
napon. Egyet kondult a harang, mintha tudatni
akarta volna, hogy minden álommal töltött
pillanattért kár.
A fény halványan szűrődött be a redőny résein, és a
férfi tudata lassan ébredni kezdett, kitisztult.
Vízcsobogást hallott, érzékei felerősítettek egy
édes illatot, ujjai hegyén bizsergés járt táncot, testét
heves vágy forrósította fel - beleborzongott.
Pár nap boldogság...
Ennyi volt, ennyi jutott, ennyivel kell beérni!
Nehezen viselte, hogy mindig várnia kell.
Talán a lopott boldogság átka ez? Vagy ki tudja,
lehet Isten büntetése?
Mire megtalálod azt, akiről egész életedben
álmodtál, addigra csak pillanatok juthatnak belőle?
Az asszony gyönyörtől megvonagló testének
látványa úszott képzeletében, a szerelemtől
megremegő hangot is hallotta.
A víz csak csobogott, és ő emlékezett.
Emlékezett a sós izzadság ízére, a csókok perzselő
hevére, a haját borzoló kezek gyöngéd érintésére,
és a gyönyör megsemmisítő erejére.
Kényszerítette magát arra, hogy örökre bevessen
minden átélt percet a tudat legmélyebb szintjére.
Szerette.
Nehéz volt megmozdulni, kinézni a távolba, és
lépni...
Tovább.

Később, egymás kezét fogva álltak a nagy kereszt
előtt, kezükben egy-egy gyertya égett.
Letették, és gondolataikba mélyedtek.
A csöndben megkondult a harang, megremegtette a
szívüket.
Reméltek...

Az emberek fejüket lehajtva lépdeltek a lassan
guruló kocsi után. A levegőben friss virágillat
terjengett, abból a fajtából, amelytől csomó lesz a
gyomrunk táján.
A férfi felnézett, látta a kupolát, és hallotta a zúgó
harangot, ahogy egy lelket sirat... - vagy felemel?
Ki tudja... Talán...
Aztán csend lett...
Végtelen...
Nem maradt más, csak a lehulló föld dübörgése.

LŐRINCZI L. ANNA

Néma szívzörej

Száz betű hangzik, kavarog fülemben,
szavakká érelve apró dallamot,
értelmet keresve minden ütemben,
hogyan kifejezze azt, aki én vagyok.
Önmagam kutatva befelé nézek,
szeretnék fogódzót lelteni valahol.
Elveszttem az úton - és nem kerestek...
Legbelül a szívárvány sem ragyog.
Két tudat hasít elmémből szilánkokat,
elmúlt idő mezsgyéjén kódorgok,
súlyos gondolat rág belőlem részeket;
- álommá szenderülő pillanatvarázsok.
Elmondanám,
- még el is énekelném -, ha lenne hit,
mely indulni készítené tovább,
tán életet nyerhetne a megbúvó lét is,
ha ezernyi kétségem nem lenne bilincs!
Szavak, hangok simítják érzéseim...
Távolról megérint, lágyan szól,
dobbanó szívemben szeretném érezni,
de gyáva lelke - már nem válaszol.

Az alábbi linken ez a vers (is) meghallgatható:

http://www.fulleextra.hu/modules.php?name=KedvencVers&file=song&c_id=1613

UMHAUSER FERENC

Évek

Az évek,
mint fölkipaszodó,
göcsörtös fák;
ritkább a lomb,
lanyhább a vágó.
Fölsóhajtanak
a meghült kövek,
s a télgyötörte fák:
Új tavasz!
Új tavasz,
rég vágy,
valahogy mégis,
mégis más

[A vágy]

A vágy
még mindig éget,
ha bőrödhöz érek
szikrázva sikolt
gerincemen.

[Este az udvaron]

Este az udvaron állok,
szívom a bűzrudacskát,
tücsök ciripel
a száraz fű között.
Fenézek a csillagos égre,
belém nyilall:
az időtlenséget adtuk föl
e parányi létért!

Újra e dallam

Újra e dallam!
Dúdolom halkan
Halkan, hogy hangodat
halljam...
Fognak bántó napok, gyors
napok,
elfutnak mint tolvajok.
Fiatalságunk s erőnk,
álmaink hová lettek?
Álmatlanok az éjjelek,
bánt a csend és bánt a hang.
Némán s üvöltve,
halkan, hogy hangodat
halljam.
Újra e dallam,
mint örület kereng
köröttem.
A csend kiált
s én hallgatok,
hallgatok...

Performens

A múlt a semmibe hullt,
a jelen fölemészt,
a jövő távolba vész.
Megölöm magam
lassan, apránként,
ahogy múlnak a napok,
lassan sorvadok.

Csak

Nem kötnek szabályok, stílus,
nem kell mások levetett ruhája,
általam elnyűtt göncökben
a saját utamat járom

[A költészet]

A költészet perifériáján
a hétköznapi sarát dagasztom.
Vannak vágyaim s lenne
dolgom,
ma élem föl a holnapot
(s csodálkozom, hogy tegnappá
olvadt)

A hétköznapi

Szürke csuhában
észrevétlen, lopva jött.
Gondokkal rakottan
a vállamra ült.
ha már ott volt,
agyamba nyúlt.
Egyenként tépte ki
a színes álmokat.
„Nem győzhetsz le!”
ráztam meg magam.
„Ez itt pohár,
benne bor,
Lila ködöt hörpintek belőle”
„Ez itt toll,
kék-tiszta álmokba mártom!”
„S itt a szívem...
a szívem...
s oly ismerősek,
oly ismerősek e dalok”
Látod, ez sem tiéd,
hasztalan délibáb!
Olyan vagy, mint a többi
vagy rosszabb is talán.
Mit csináltál végig,
meddig tartott a lendület,
mi maradt álmaidból?

A napok elfolynak ujjaid közül
s engem vádolsz,
hogy álmaid hóhéra vagyok?

MESTER GYÖRGYI

Örökkön örökké

Az éjszaka holdsugárból szőtt ezüsthátolba burkolta, a dombtető ritkásan nőtt fának takarásában andalgó fiatal párt. A férfi átkarolta a nőt, és halkán a fülébe súgta: bármi áron visszajövök hozzád. Akármennyig tart is a háború, egy év vagy kettő múlva, meglásd visszatérek, csak ugyanezen a napon, itt várj rám. Visszajövök és magammal viszek, mert én csak veled tudom elképzelni az életemet. A nő szintén fogadalmat tett, ígérte, hogy megvárja, mert ő sem tudna a férfi nélkül élni.

A fiatallembert pár napja sorozták be katonának, már aznap este is szöknie kellett a táborból, hogy elbúcsúzhassanak. Azt rebesgették, gyors lesz a háború lefolyása, hiszen olyan könnyű dönteni, az igazság a mi oldalunkon áll – mondták a tábornokok. Mindkét, szemben álló fél tábornokai.

A lány hazament, másnap integetni se tudott az elvonuló, frissen toborzottakból álló seregnek, mivel már korán reggel kis motyójával a hóna alatt, szolgáltni küldték a szomszéd faluba.

A csaták rendre ismétlődtek, a katonák pedig hullottak, mint aratáskor kasza alól a gabona.

A lány ezalatt szolgált. Előbb csak a szomszéd faluban, ami nem is jelentett igazi megpróbáltatást.

Eltelt az első év. A háború nem fejeződött be. Talán a tábornokok nehezen kártyázták ki, melyikük igaza a nagyobb?! És mivel ezt feltétlenül el kellett dönteni, ezért a háború folytatódott.

Az első év múltával, az év azonos napján, amikor elköszöntek egymástól, a lány hazajött a szomszéd faluból, mert emlékeiben elevenen is elevenebben élt az ifjú képe. Amikor az éjszaka holdsugárból ismét ezüsthátolt szőtt, a lány egyedül állt a dombtetőn, és hosszasan figyelt a távolba. Kémlelte a messzeséget, hogy jön-e a fiú, de az nem jött el.

A lány a városba került, és az elkövetkező időben ott szolgált, új gazda keze alatt.

A háború dübörgött tovább. Folytak a harcok, és egyre csak fogyott, csak apadt, az a jó, piros katonavér.

A második év is eltelt már. Amikor az éjszaka a hold ezüsthátolát borította a csendes lélegző tájra, a lány a városból is hazaszökött, hogy a kitűzött napon, az adott időben, ott álljon a dombtetőn, és várja a csataterőről visszatérő kedvesét. A fiú azonban nem jött el.

Híre ment, hogy a hazai csapatokat külföldre viszik, idegen országban fognak állomásozni, mert a harcokat kiterjesztették a külhoni földre is.

Már három év telt el. A lány ekkor épp egy bárónál cselédeskedett a fővárosban. Jól szolgált, csendes, ügyes, szorgalmas volt, hát egyre feljebb került a házi alkalmazottak rangsorában.

Amikor ismét elérkezett a remélt találkozás napja, a lány kimenőt kért, és hazautazott a falujába. A hegytetőn azonban hiába várt, a fiú nem érkezett meg. A lány azt gondolta, talán már nem is él, hiszen ha élne, eljött volna érte. Az éjszaka ezüsthátola csak arra volt jó, hogy a könnyeit felitassa, arra alkalmatlan volt, hogy a szívéből is kitörölje a bánatot.

És rohantak az évek, feltartóztathatatlanul. Ahogy múlt az idő, múlt az ifjúság is, hiszen a fiatalság és a szépség nem tart örökké...

A háborút harmincéves háborúként jegyezték fel a történelem lapjaira. Azonban még széljegyzetként sem került oda, mennyi kínszenvedést és fájdalmat okoztak az elhúzódozó harcok.

A harmincegyedik évben, azon az ominózus napon, az éjszaka holdsugárból szőtt ezüsthátolát ismét a földre bocsátotta, hogy nyugalmat, enyhülést és megbékélést hozzon a világnak.

A falusi dombocskára ritkás fákkal körülvett valamikori tisztását elburjánzott növények borították. Szinte ki sem lehetett venni, hol vezetett valaha a gyalogút.

A sűrű aljnövényzetet tiporva, ellentétes irányból, lehetetlent nem ismerő elszántsággal két ember igyekezett a tisztás felé.

A férfi, miközben rendületlenül átgázolt minden kidőlt fán, buktató, göcsörtös indán, elvadult bozótton, sűrűn nézegetett maga köré, mintha nem is az utat, inkább az emlékeit keresné a holdfényben.

A nő leszegett fejjel haladt, mint aki ugyan céllal jött, de annak teljesülésében maga bízna a legkevésbé. Csupán abból az irányból látszott tisztán kivehetően egy keskeny csapás, amerről ő érkezett.

A két ember egyszerre ért a domb tetejére, a gazzal, dudvával benőtt egykori tisztásra.

A nő nem tudott megszólalni, azt hitte, csupán a csalóka holdfény játszadozik vele, olyan kísérteties képet vetítve elé, amilyent valójában látni akart.

A férfi földbe gyökerezett lábakkal állt, ő sem hitt a szemének. Lassan, mint akikről feloldják a varázslatot, kézzel tapogatózva indultak egymás felé, azt hívén, csak káprázat, hogy ők itt vannak, mind a ketten, valós életnagyságban.

Hát eljöttél – kérdezte végül, vagy inkább sóhajtotta a férfi. Honnan tudad, hogy pont ebben az évben, ezen az estén, itt leszek?!

A nő csak ennyit felelt: harmincegy éve taposom ezt az ösvényt...

Mi a csoda?!

Jól érezte magát. A kellemes melegben lágyan ringatózott a víz felszínén a kerek levél, amelyen elnyúlva pihent. Körülötte, az enyhe szellőben, egy ütemre, szelíden hajladoztak a karcsú nádszálak, és a vízben visszatükröződött a ragyogó napsugár. A gyomra is tele volt. Mi kell egyéb egy egyszerű, hétköznapi békának? Talán csak a szerelem hiányzott az életéből, de úgy gondolta, hamarosan eljön annak is az ideje. Tudta, a békánász előtt majd dalra kell fakadnia, amibe persze, érzelmi alapon, tólakó társai is besegítenek. Előtte azonban még pihenni akart, a hátralévő időt erőgyűjtésre szánta. Elmélázott, miközben zöld kobakjában körvonalazódni kezdett, milyen partner is lenne a legkívánatosabb a számára.

Egy szolid, csendes párt képzelt el magának. Nem veszekedőset, nem hangoskodót, belenyugvó, nagy tűrőképességűt. Aki a kelleszénél nem ugrál többet, és főként magasabbra, mint ő, továbbá, aki fölőslégesen soha nem kuruttyol bele a férfiak dolgába.

És persze, a külső sem mindegy. A szemnek kellemes, pasztell-zöld színűt szeretett volna, bámész, nagy, kerek szemekkel, szív alakú fejecskével. Milyen kedves és főként csinos lenne ilyen külsővel egy békánász. Az esti kórusban ki szokták beszélni az ismerős lányokat. Nemrégiben szóba került egy, a közeli nádasból való békahölgy, bár ő inkább még tinédzser, hiszen

csak tavasszal tűnt fel a szomszédos nádas szélén. Most, jobban bele gondolva, egészen különlegesnek mondható, mert szívesebben tartózkodik a parton, mint a vízben. Lehet, egy kicsit különc, na de ha a többi elvárásnak megfelel, semmi sem állhatja útját a nyári lakodalomnak.

Talán, mert annyira akarta, a vágya váratlanul testet öltött. Közvetlenül mellette, egy ringatózó hínárcsomón, megjelent képzelgési tárgya, a formás békánász.

Ezt nem hagyhatta ki. Egyedül voltak, csak ők ketten. Érezte, ha most nem kezdeményez, talán örökre lemondhat a boldogságról. Nekirugaszkodott, és hogy meg ne ijessze, először csak a hínárcsomó közelébe ugrott. Szép ugrás volt, bárkinek dicséretére vált volna. Íves, hosszan elnyúló, igazán páratlan mutatvány. Amikor így hallótávolságba kerültek, torkát megköszörülte, és a szavakat finoman formálva, tisztelettel megszólította a kis csinoskát.

Megengedi, hogy közelebb ugorjak? Szeretnék megismerkedni Önnel. Mivel válasz nem jött, a hallgatást beleegyezésnek vette. Amikor már egymás közelében ringatóztak, hozzáfogott az udvarláshoz. Úri modora biztos tudatában, a következőképpen folytatta. Engedje meg, hogy bemutatkozzam: kezét csókolom, Bereki vagyok, a szomszéd nádasból. Szavait a tett, a beígért csók követte...majd hatalmas loccsanás.

Minden elhomályosult előtte, majdnem vízbe fúlt, pedig nem is volt rossz úszó. Mire újra kitisztult a kép, egyedül találta magát a hínárcsomón. Odébb pár méterrel, a térdig érő vízben, nagydarab asszonyosság talpalt ki a tópartra, és orra alatt halkan szitkozódva, sűrűn emlegetett valami Grimm nevű fickót...

Édes élet

A nap még melegen sütött, lassan azonban végéhez közeledett a nyár. Peregték a sárga levelek az öreg cseresznyefáról, augusztusi szelek bújócskáztak a szárazon zizegő lombok között.

Idáig nem nélkülöztek, valami mindig érett a kertben. Kezdődött az eperrel, folytatódott a ribizlivel és az egressel, azt követte a málna, a sárga és őszibarack, de mostanra már leérett a szőlő és a szilva is. Víz állt ugyan egy vödörben a

kerti csap mellett, azonban a darazsak és a legyek nem szomjasak voltak, inkább valami édességre vágytak. Valami mennyei ízre, zamatra, melybe bele lehetett harapni, bele lehetett olvadni, elmerülni, feloldódni az édes mindenségben...

Előző nap még egyedül ebédelt az öregasszony a konyhában. Ide látszott az ablakon át. Reggeltől azonban gyerekek zsidongása töltötte be a házat. A nagy, valaha fehér, mára szürkére kopott asztalt kivonszolták a földre, a déli étkezéshez készült a család.

Öt terítéket raktak a nagypöttyös, papíryanagú abroszra, melyet a sarkoknál jól odaerősítettek, nehogy lefújja játékos kedvében a szél.

Az asztal közepére kancsó került, benne illatozó, teltsárga, édes nedű.

A hiányzó gyümölcsle! A kedvenc, a nehezen nélkülözött! A legyek és a darazsak azonnal körülzsongták. Egy közülük, a legbátrabb légy, a kancsó szélére telepedett. Már maga az illat orrba vágta, majdnem beleszédült a fenséges aromafelhőbe. Körbe-körbe mászkált az üveg szélén, lábait egymáshoz dörzsölgetve tanácstalanul toporgott, mit is tegyen. A poharak üresen álltak, az asztalnál még nem ült senki, az ebédre várók szanaszéjjel ténferegtek a kertben, várva az étkezéshez hívó szót.

Ha csak valahol elcsöppent volna egy csepp is az isteni nedűből..., de a terítő makulátlan volt, sehol egy folt. Mit tegyen? Még sohasem csinált ilyesmit. Belerepülni egy kancsóba, alászállni, lecsapni, akár a sas... Na, ez kicsit túlzás. Hogy jön ő egy sashoz? Azonban az érzékszervei mást mondtak. Meg volt mámorosodva, érezte, nem bírja sokáig. Átjárta a kábulat, szinte szédült...

Talán nem is alászállt, beleszédült a kancsóba, a gyönyörök mélységes kútjába. Először csak azt érezte, szája valami nedvesbe merül, majd lassan kezdett belészivárogni a tömény édes íz. Elárasztotta a melegség, bensőjét valami csodálatos érzés töltötte el. Boldog volt. Nem gondolt a társaira, se magára, az egész világ megsemmisült körülötte. Igen, a sok nélkülözés teljesen elvette az eszét. Aztán furcsa érzése lett. Valami belécsimpaszkodott, húzta lefelé. Minél gyorsabban, erőteljesebben rezgettette a szárnyait, annál rohamosabban süllyedt. Ráébredt a valóságra, el fog merülni, a cukros, sűrű lé lehúzza, megfojtja. Nincs kiút. Isten veled drága napfény, sose látlak többé! Elsötétedett előtte minden...ekkor hirtelen valaki felkiáltott: Na, a legyek már előkóstolták az italunkat! Azzal a

családfő, szárnyainál fogva ujjai közé csippentve, kiemelte a kancsóból. Letette egy szalvétára, az asztal sarkára.

Sorban érkeztek a többiek, mindenki elfoglalta a helyét. Utolsónak a kisiskolás kamasz fészkelődött fel a székére. Meglátta a terítéke mellett éppen magához térő, félig alélt rovar, mely szárnyait tisztogatva készült visszatérni az életbe.

Fúj, egy döglődő légy! – kiáltotta, és nyomban agyonnyomta a pohara aljával.

SÁRKÖZI LÁSZLÓ

Varjú szonett

...havas eső varjat ver az égen,
magánya enyém; lustán repül célja
felé s nem örli pokol se éden.

Szállnék én is – akár kettétört téglá
lehetnék ennyi erővel: hazám
vakság és feszülő nyomor kazán;
olcsó máz alatt éled a szín: cékla.

Mivel fejemet nem a földbe dugom,
megértem azt, mit nem tudtam rögtön;
a téglá célja: rendszer; fal s börtön,
bár lelke gyarló – nem ilyenek tudom.

Mindig fázom s a fagyoktól félek,
varjúmód mégis a hidegben körzök
míg szárnyam szegi múlás, vagy élet...

Budapest – Pécs, 2001. január 31.

Késő őszi dal

A költészet újraérintése – tíz év után

Szürke fák alatt
bolygom hallgatag,
latyak utamon.
Kuporgó bokrok
közt porhó szítál
fojtón, hidegen
s messzi idegen
sötét vizeken
megdermed a tér.
Tűnj el, múlt! Látnom
tépett levelek
részegült táncát
elég! ne bántson!
Ölelj öröklét,
hullj s múlj szenvedély!
Budapest, 1998

Vigília

..s a kora reggel kocsmában leli
őket; folyékony kenyér lesz a segély,
aztán kommersz pálinka követi,

a menü – kannásbor, zúg a zenegép.
Kávét nyelnek műanyagpohárból,
de hasztalan, tántorog, nem táncol
lábuk, mit régen kikezdett a fekély.

Arcuk viaszában szemük résnnyire
gyűrődik, nyelvük rongy, szatyruk zörög;
cuccolnak, majd kint egy bokor mögött
kinyúlnak. A sort haverjuk végzi be,

ő már bele nyugalmára ráelt:
a fejtől alig egy lépésnyire
guggol s nyögve fekteti a kábelt...

Budapest, 2003. március 4.

Újévi szonett Faludy Györgynek

Gondolataim szanaszét szaladtak;
épkézláb mondat elő nem került
és megértem mért fázom legbelül,
bár a zord fogak odakint harapnak.

Ablakodhoz mentem s néztem a Dunát,
mely házad lábánál imádkozik
nap mint nap és szinte kínálkozik,
hogy hátán vigyen az ó év után.

Nem hajózatsz el! biztosan élveznéd
aggodalmadat és ahogy nézlek;
Kharon ladikját tán meg is lékelnéd:

féljen ő Tőled! Mindenek okán
s főképp: megszerettelek és kérlek,
mint barátot; maradj velem soká.

*Budapest, Szent István Krt. 2
1998. december 31. – 1999. január*

NYERGES GÁBOR

Peren kívüli egyezés

*A megmaradt közös neszek
ből azért én is elteszek párat
üdvözlöm apádat
a kutya maradjon nálad
a könyveket viszem.*

*Amúgy most könnyebb mint hiszem
a szétbarmolt és cincált
szobák falán lehúzzuk a cipzárt
és a vállamra kapom az össz felem
csak az a kár hogy nem jössz velem.*

(megj.: Győri Műhely, 2011. augusztus)

Szalmaszálak

*"nálunk erőszakkal nem mész semmire"
(kismadár a krokodilnak,
ismeretlen csehszlovák rajzfilm)*

*hozzánk ne bújj ezentúl
minket már nem hat meg
könnyeket köténybe
lelket másvalakibe
nem illik dörgölni*

*hozzánk ne szipogni gyere
ha nagy ritkán
velünk röpülni gyere
itt boldog légy inkább
hogy itt boldogulhatsz*

*hozzánk ne írd verseket
mi nem sírunk rajtuk
nem feksziünk le veled cserébe
ki sem elemezzük
azontúl kínos is*

*hozzánk ne erőre kapni érkezz
mindenféle rettegés előtt
mutogatva hogy épp hol fáj
tudjuk
unjuk*

hozzánk ne gyere

*el többé
vagy ha mégis nagyon
hát hozzánk ne gyere
hanem légy velünk
ha már lenned kell*

(megj.: Győri Műhely, 2011. augusztus)

Számvetésforgó

*akit lesmárolt a korom
ne csodálkozzon ha sötét lesz
és hát valóban kissé sötétlesz
túlzás lenne azt írni hogy
mint egy marék korom?*

*ahova mi születünk
abból már mindent fölettünk
igen, tényleg így képzeld
egy verssort a rímkényszer*

*kik vagyunk mi mondanám
ha lenne e könyv oldalán
helye a retorikának
de (figyelem, csattanó)
nincs.*

*ezért kell szeretni ötkor
hajnalban hidegben (öngól)
addig se vagyunk történelem
vagy politika én felbérelem*

*a múltat
hogy íródjon át mer untat
és leszólítom a magányt egy körre
ha jól csinálja kettőre*

*na, legyen elég már ennyi szenvedély
nézd csak meg jól a szám már más személy
és csupa csupa csupa korom*

(megj.: Napút, 2009. október)

NYERGES GÁBOR

A. Másik Pasas

kései

Csak úgy megjegyezném,
hogy szurkolok A. Másik Pasasnak,
persze, hivatalból azért nyilván magamnak
még úgyahogy, de szívből már neki,
hiszen ő van a nővel, akivel nekem
nos, hogy *kéne*,
vagy akár hogy *lehetne*,
hazugság lenne,
maradjunk annyiban, hogy
felmerült.

És tényleg szurkolok A. Másik Pasasnak,
akinek nyíltabb a tekintete és
nagyobb a szíve és
(remélhetőleg) nem ír verseket,
különösképpen nem rólam,
hogy szurkol az Egyik Pasasnak stb.

És remélem, nem cseszi el,
nem iszik vagy szed nyugtatókat marékszám,
vagy hívogatja egész nap,
vagy hurcolássa ideoda, mint a véres kardot,
bizonyosságául, hogy *lásd, akadt, ki érti*,
vagy könyörög neki a telefonban mikor becsönget hozzájuk a halál,
legyen akár csak vaklárma is,
de főképp nem mondja neki túl gyakran, túl őszintén, túl elesetten és
túl végleges hangsúllyal, hogy
szeretlek.

És én szurkolok A. Másik Pasasnak,
valahányszor megfogja a kezét,
szurkolok és szinte magam hajtom a nyelvét csók közben,
szurkolok, mintha a tulajdon farka lennék, tartom a gyertyát, mikor levetkőzteti,
szurkolok A. Másik Pasasnak,
de nemcsak őmiatta teszem.

(megj.: Palócföld, 2011. április)

TAMÁS PÉTER

A középső fiú

Kétszer fordul a kulcs a zárban, és kinyílik az ajtó. Középmagas férfi lép be, körbenéz a szobában.

Az asztalon összegyűrt cigis-doboz, ormótlan mécesstartó csikkokkal tele (rögtönzött hamutál lehetett), egy száradt, majdnem érintetlen sonkás szendvics, feles-pohár, néhány korty kóla, mellette bor, aztán sörösüveg, sör- és bornyitó, megint egy feles-pohár, végül két félig üres (félig teli?) színes üveg mögött egy féloldalasan eldólt, alvó férfi. Ahogy megtörik a képe a zöldes felületen, meg sem lehet mondani, milyen magas, vagy hogy milyen színű a haja.

A látogató figyelni egy darabig a csendéletet, aztán keres magának egy széket. Az alvónak háttal ül le. Jegyzetfüzetet húz elő az aktatáskájából, és rajzolni kezd. Keze alól kiszöknek az első görbe vonalak, aztán egy arc áll össze a papíron.

Háta mögül morgás hallatszik. Az alvó férfi nekidörzsöli az asztalnak, majd lassan, kábán fölemeli a fejét. Hunyorít, meglátja a készülő portréját, mire visszadől az üvegek mögé. Még a szemét is becsukja.

A rajzon a férfi körül feltűnnek az üvegek, az asztal, a szoba. A látogató keze ekkor megáll, szignózza művét, majd kitépi a füzetből, és a következőt írja a hátuljára: „Rég nem látott bátyámnak, aki nem is érti, miért őt szeretem legjobban megrajzolni.” Átnyújtja a másnapossággal küzdőnek. Az elveszi, és szabad kezével – kutyaharapást szőrével – magába dönt egy kis maradék alkoholt. Aztán a papírt nézegetve:

– Hát te mióta fektetsz ekkora hangsúlyt a környezetre?

– Azért egy jó ideje.

– Régen azt mondtad volna, hogy esetlegessé teszi a figuráidat, ha kidolgozod a hátteret.

– De épp attól élnek. Attól hitelesek. Már rájöttem, hogy nem mindegy, hol vannak azok az alakok.

Az idősebb testvér meredten nézi a portrét.

– Amikor rajzoltál, egészen úgy éreztem, mintha mögöttem lenne az ablak – megborzong –, az árnyékom meg átbukna a vállad fölött. És a papírra vetülne.

– Na, ilyen szöveggel ne akard azt mondani nekem, hogy olyan kegyetlen ez a másnap.

– Pedig még messze nem az igazi – mondja, ahogy némi hamut söpröget ki a hajából. Aztán felkászálódik, és kimegy.

Öccse odanyúl az egyik üveghez, de a mozdulat félúton megáll. Amíg tanakodik, hogy arrébb tolja-e, újból feltűnik az idősebb testvér. Citromot tesz a szájába. Teljes erejéből szívni kezdi, a homloka szinte behorpad, arcát ellepik a ráncok, szeme pedig vékony réssé szűkül. Végül sarokba köpi a gyümölcs héját.

– Mi van a rajzzal? – kérdezi, közben egy citromdarabkát próbál kiszedni a fogai közül. – Milyen intenzitással csinálod?

– A szokásossal. Tanítok, tudod.

– Nem arra gondoltam. Azon felül mi van a rajzzal?

– Ó, úgy. Hát, nem sok. Volt egy jó lehetőség, de nem is...

– Na. Mesélj.

– Valami programozóguru akarta megörökíttetni magát. Kész csoda, hogy velem,ugyanis volt pénze. Ami azt illeti, elég csinos összegeket volt hajlandó kifizetni, csak tettszen neki a kép.

– Jól hangzik.

– Annyira nem. Az a fej, azzal nem tudtam mit kezdeni. Nem jutott róla eszembe más, csak hogy annyit ült a monitor előtt, hogy már átvette a formáját az arca.

– Kocka volt.

– Nagyon.

– És nem díjazta volna, ha kockafejűként rajzolod meg, kicsit pikasszósan.

– Nem hiszem.

– És? – fordítja ki a tenyerét. – Mi lett belőle? Azért valahogy csak megkopasztottad.

– Á, ebből sem lett semmi.

– Soha nem lesz kiállításod – csóválja a fejét. – Ha nem adod el a képeket, és a mecénásokkal sem vagy hajlandó szóba állni, merthogy neked nem kell segítség, hiába vagy jó, el fogsz kallódni.

– Azért én elboldogulok. Van ezernyi másik tehetség, aki meg nem. Most akkor kapkodjam el az orruk elől az ösztöndíjakat?

– Mondom, így az lesz a legnagyobb elismerésed, hogy a lemezeink szöveggönyvében elsőként szerepel a neved a „köszönjük” rovatban, az utolsó oldalon.

– Ha már a lemezeidnél tartunk, engedd meg, hogy én aggódjam érted. Tudomásom szerint

ugyanis nem én szoktam izzadtn és alkoholt kipárologva ébredni, mert csak nem jön meg az ihlet a következő dalhoz.

– Na mi az, bűdös vagyok?

– Ugyan.

Nem győzi meg a válasz, megszagolja a pulóverét. Fintorog.

– Az is aggaszt, hogy nem mozdulsz ki. Mikor is voltál legutoljára emberek között? A sörösüvegek visszaváltása nem számít.

– Figyelj, nem tudom, hogy lesz, nem is érdekel. Fáradt vagyok. Megírtam egy lemezt. Benne volt a szívem.

– Meg a tököd.

– Igen, szerintem is tökös lett. – Csillogó szemmel: – A legjobb, amit írtam, a legjobb. – Itt egy hétmérföldes karlendítés. – Aztán jött a turné, és megszoktam a dalokat. Az első húsz koncert után meg is próbáltam átformálni őket. Ugyanazt énekelni, más hangsúllyal. De mire hazaértünk, már ez is untatott. Most meg úgy érzem, elénekeltem mindenem. Nincs miről dalt írni, még a régi témáim sem tartogatnak tovább semmit.

– Mindegyik lemezed után ezt mondogod.

– Keresem én a túllépést. – Körözni kezd a kezével. – Valami nagyszabásút, valami szokatlant; amivel széttéphetem a rajongókat. Valami... – a portréra téved a tekintete. – Ó, a búsba, tényleg ijesztő ez a rajzod.

– Nem vagy vele kibékülve.

– Sokkol. Nyugtalanít. Mondom, hogy olyan érzésem támad tőle, mintha az árnyékom vetülne a képre.

– Ne már! Pedig – tudod mit? – részegen, a piásüvegek mögé ájultan vagy rajta. Ez aztán a metál!

A zenész fölnevet.

– Ezt most egészen úgy mondtad, mint Steve!

– Igen, mint Steve, amikor engem utánoz.

– Igen. Hú, kezd bonyolult lenni. – Megint a portréra néz. Félmosoly. – Neki van igaza. Metál. – Elréved. Addig tökéletes csend. Aztán keserédes hangon: – Steve, Steve. Mi van vele?

– Ó, drága jó öcsénket nem kell féltetni. Ugyanúgy szédülnek utána a nők, ugya...

– Tényleg! Mi lett a régi barátnőjével, aki neked is tetszett? Hogy is hívták, valami...

– Nem lett belőle semmi.

– Miért?

– Mégiscsak az Öcsié volt.

– És?

– Úgy nem.

– Nem – biggyeszti le az ajkát. – És meg még a bizniszelése?

– Hajjajj. Mostanában a farsangra készülődik. Ő szervezi a jelmezes felvonulást a városban.

– Ez honnan jött neki? – Inkább érdeklődő, mint meglepett hang.

– Fogalmam sincs. Hallod, Andrew, szerintem ő sem tudja. Egyik nap azzal állított be, hogy szervez egy jelmezes felvonulást. Ennyi.

– Tipikus Steve.

– Fel nem foghatom, hogy csinálja.

– Szerintem az egész a szörnyezéssel kezdődött.

– Mivel?

– A szörnyezéssel. Neked nem mesélt róla? Azzal lendült bele a csajozásba. – Tárgyilagos hangon: – Azt csinálta, hogy kegyetlenül leitta magát, vagy ahogy ő mondta, kissé lejjebb itta a tőrésatárát, aztán flörtölni kezdett a hely legocsmányabb nőstényeivel. Lehetett bármilyen randa, csak ne érdekelje, hogy Steve olyan kis gyámoltalan tejfeles képű, meg hogy mellette nem lehet magas sarkút hordani, túl mélynövésű.

– Kezdem kapiskálni, miért nem említette neked soha ezt a... szörnyezést.

– Ne vágj ilyen fejet, nem ragadt le a szörnyeknél. – Andrew, a legidősebb testvér az asztalnak dől, és úgy folytatja. – Valahogy elkezdte vonzani a bomba nőket is. Az olyanokat, akikhez egyébként hozzá se mert volna szólni. Másnap arra sem emlékezett, hol töltötte az éjszakát. Kimegy kezet mosni, és meglátja, hogy egy telefonszám van írva a kézfejére, meg egy női név.

– Ezért nem válaszolt soha, amikor azt kérdezte, hol ismerkedett meg a barátnőivel!

– Ezért. És az üzleti kapcsolatait is így szerezte. Elhívta a partnereit egy szolid bárba; szép lassan lekérték a fél itallapot, másnap meg elővarázsolt egy szerződést, amire még ő se emlékezett; de az ügyvédek nem tudták érvényteleníteni. Lehet, hogy a farsanggal is ez volt.

– Gondolod, hogy ennyire sokra menne ezzel a szörnyezéssel, vagy mi ez, módosított szörnyezéssel?

Andrew a testvére vállára teszi a kezét.

– Figyeld meg, hogy egyszer még az angol királyi család is meg fogja hívni teázni, és ott magáévá issza a hercegnő kezét. Meg se lepődnek.

– Szép. De ha már itt tartunk, képzeld, pont vele fogok találkozni.

– Öfelségével?

– Az öcsénkel. Fél óra múlva. Nincs kedved jönni? Megnézhetnéd, leszörnyezte-e már a csillagokat az égről.

– Ne haragudj – veti magát a díványra Andrew –, nem igazán.

– Mindjárt gondoltam, de azért gyere csak. Jót fog tenni, hogy emberek közé jössz. Szabadulj ki a sörösüvegeid közül.

– Emberek? – a hangsúly az utolsó szótagon.

– Hát elméletileg ott lesz még pár ismerőse. De mondom, gyere.

– Nem is tudom. Nincs hozzá túl sok kedvem.

– Mintha még jobban belesüppedne a díványba. – Meg Steve-vel mindig kétesélyes találkozni. Olyan furcsa tud lenni.

– Felnéz rád.

– Menj már – csattan fel –, mire néz fel rajtam?

– A lemezeidre. A zenédre. Tényleg sajátos módon fejezi ki, de hát tudod, milyen. Attól még hatalmas vagy a szemében.

– Nem is tudom – babrál egy sörnyitóval.

A középső fiú aztán mégsem egyedül áll a járdán. Ott van mellette Andrew, egyik keze zsebre vágva, toporog. Az úttest másik oldalán pedig épp most tűnik fel az öccsük, háta mögött seregnyi emberrel. Már a zebra közepéről átkiabál:

– Andrew, hát téged is látni? El se hiszem, mi történt?

– Semmi – vonja meg a vállát –, csak gondoltam, eljövök, de mi ez a rahedli ember?

– Jelmezt vásárolnak.

– Na és?

– Hát segíték nekik. Összegyűjtöttem néhány embert, akik nem tudták, hol vegyék meg. És mutatok nekik egy boltot, az elég jó.

– Néhány embert – függeszti a tekintetét az idegenekre. Még mindig nem ért át mindegyikük az úttesten.

– Jó, hát ők meg szóltak az ismerőseiknek.

– Ilyenekkel töltöd az időd?

– Én szervezem a farsangi felvonulást.

– Tudom.

– Igen? Na, és azt akarom, profin nézzen ki. Elég sok mindent leszerveztem, ne pont a ruhák legyenek ilyen összetákolt ócska vacakok. – A leendő vásárlók körbeveszik őket. – De mondom, most a boltba mennénk. Gyertek velünk, lezavarjuk hamar, aztán beülünk valahova. Kárpótlásul, hogy várnotok kell rám, vendégeim vagytok egy kör rövide.

– Ne tukmáld már belé az italt.

– Hagyd már – fordul a középső fiú felé –, majd pont azon az egy röviden fog múlni. Igaz, Andrew? – Nincs válasz.

Steve elmagyarazza, merre kell menni, és elindulnak. Már látszik a bolt, amikor észrevesz egy papírlapot Andrew kezében.

– Te meg mit szorongatsz? – kitépi a kezéből. A portré az. Steve felkukkant bátyjára, vissza a papírra, aztán elvigyorodik. – Metál. Ez aztán metál.

– Neked volt igazad – néz össze a középső fiúval.

Mielőtt Steve megkérdezhetné, miben, benyúl közük egy kéz. Remeg.

– Elnézést, bocsánat. Szép napot, jó egészséget kívánok az uraknak. Bocsássák meg, hogy rabolom az idejüket; hajléktalan vagyok...

– Látjuk – dörmögi maga elé Andrew.

– ...nincs hol meghúzódjak, fázom. Éhes vagyok. Meg tudnának segíteni? Ha csak egyetlen centtel, annyianak is örülnék.

– Nem tudunk, sajnáljuk – hadarja Andrew.

A hajléktalan csak áll előttük remegő kézzel.

– Kérem, segítsenek rajtam. Nincs mit en –

A középső fiú, mielőtt Andrew ráivallna a hajléktalanra, kiveszi az apróját a pénztárcájából.

– Itt van, menjen Isten hírével.

– Köszönöm, uram. Az ég áldja meg jó egészséggel, sikerrel – hajlong, majd továbbcsoszog. Az emberek megpróbálnak félrehúzódni előle.

– Mi a rákért adtál neki pénzt – méltatlankodik Andrew.

– Akartad még hallgatni a kiselőadását? Legközelebb szólj.

– Mióta kell ahhoz apró, hogy lerázz egy csövest? Úgy elküldtem volna, talán még a munkához is megjön a kedve.

– Ezeknek van kedvük a munkához. Csak lehetőségük nincs.

– Nehogy azt hidd – csóválja a fejét Steve. – Ez különben is csak hobbicsöves volt.

– Mi volt?

– Hobbicsöves. Akinek van lakása, meg minden, dolgozhatna is, csak nem fűlik hozzá a foga, úgyhogy belép a koldusmaffiába. Lead nekik bizonyos százalékot, cserébe kap lakást, megfü –

– Ez hülyeség.

– Dehogy hülyeség. Hagyja, hogy megnőjön a szakállá meg a körme – persze csak annyira, hogy ne legyen igazán visszataszító –, és máris úgy néz ki, mintha évek óta az utcán élne.

– Még ha így is lenne, honnan tudod, hogy ez most épp koldusmaffiás volt?

– Onnan, hogy nem volt büdös. Az ilyeneknek van lakásuk, megfürdenek. – Elvigyorodik. – No meg onnan, hogy hasonlított Andrew-ra.

– Rohadtul hasonlított – hóbörög a legidősebb testvér.

– Ne szórakozz, még a saját fivéred is alkoholistá utcazenészként rajzolt meg – lobogtatja meg Steve a portrét.

– Utcazenész a seggem. Az ott – mutat a képre – nem utcazenész, hanem metál. Megnézném, mikor tud egy csöves úgy énekelni, mint én.

– Na, akkor mutass valamit.

Kis győzködés után prezentál valamit.

– Nem rossz, nem rossz – húzza a száját Steve –, de azért emiatt még nem kell elbújni az utcazenészeknek. Meddig tartott, míg kiszenvetél egy ilyet?

– Impró volt.

– Hát ahhoz képest egész tűrhető. – Morfondírozik. – Talán ha egy kicsit mélyebben...

Megpróbálja úgy is.

– És ha lenne a végén egy hajlítás?

Ezt is kipróbálja. Közben megérkeznek a bolthoz.

– Uraim – szól a tömeghez Steve –, itt lennénk. Mindjárt én is bemegyek, ha bármi kérdésük lenne, forduljanak nyugodtan a stylistomhoz – teszi a középső fiú vállára a kezét. Majd annak arcát látván, suttogva: - Segíts nekik kiválasztani a jelmezeket, kérlek. Neked fekszik az ilyesmi, és megyek én is nemsokára.

A középső fiú ruhákkal teli polcok között találja magát. Körülötte árad, zsong a tömeg.

Egyszer csak elé vetődik egy nő. Ne haragudjon, maga szerint melyik a jobb, mutat a karján lógó két jelmezre. A középső fiú megkéri, hogy vegye fel őket, aztán dönt. Erre pedig, mintha felbátorodnának a nő példáján, újabb és újabb vásárlók szivárognak felé.

– Na, látom, jól csinálod – tűnik föl egyszer Steve. – Szépen megy a dolog.

– Steve, meddig csináljam még? És mire jó ez az egész?

– Most már nemsokára átveszem, csak Andrew énekel. Te, minél jobban csesztetem, ez annál jobban énekel. Csak állni kell felette, és ócsárolni. Várj csak, arról a polcra is vetess velük valamit. Még a végén a nyakamon marad.

– Nyakadon marad?

– Ja – megköszörüli a torkát –, igen, enyém a bolt, és az egy elég drága szállítmány volt.

– Azért csődítettél ide –

– Nyugi van, ne kiabálj. Figyelj, csak légszi beszélj rá néhány ürgét, hogy azok közül is vigyenek. Rád hallgatnak – mondja, felbont egy varázslójelmezt, és a sapkát tréfás-cinkos arckifejezéssel testvére fejébe nyomja. – Megtennéd nekem, hogy még folytatod egy darabig?

– Meg, de –

– Figyelj, mindjárt jövök, átveszem, csak még csesztetnem kéne egy kicsit Andrew-t. Megírja belőle a legnagyobb slágerét, óriásit fog vele kaszálni, majd meglátod – és kimegy.

A középső fiú kezében jelmezek, kiegészítők peregnek. Mutogat, csomagokat vesz le a polcokról, az ajtón pedig rendőrök, ördögök, lovagok, hercegnők mennek ki. Folyamatosan apadnak a polcokon a ruhák, végül az utolsó vásárló is távozik. A kasszás papírpénzkötegeket számolgat. Odalép hozzá.

– Bocsi, nem tudod, hol van Andrew meg Steve?

– Ja igen. Amíg annak a kövérnek kerestél nagyobb méretet, a főnök megkért, adjam át, hogy a *Négylevelű lóherében* vannak. Menj utánuk.

– Elmentek?

– Tudod, hogy kell oda menni?

– Fogalmam sincs... Mindegy, majd felhívom őket. Biztos odatalálok.

Szórakozottan leveszi a varázslósapkát, aztán mégsem teszi vissza a csomagolásába. Hosszan mered rá, forgatja a kezében, végül bólint. Fejébe nyomja a papírsapkát, és úgy lép ki az utcára.

– Kérem – megint a remegő kéz – segítsen rajtam. Hajléktalan vagyok, nincs hol meghúzódnak, fázom. Éhes vagyok. Kérem, segítsen...

ÓDOR GYÖRGY

Tűnődő

Ma újra aludni lenne jó.
Mesevilág és halotti csend.
Elúszni távolba egy hajón
álmokba ringató tengeren.

Csak pislákolni, mint a kanóc.
Anyám puha ölébe venne.
Mondaná, nehéz vagy, mint a só,
s én hozzábújnék, tente-tente.

Ma újra aludni lenne jó.
Tejről álmodni éjjelente.
Arra ébredni, esik a hó,
ahogy a dunnát rám emelte.

Feledni kell

Érezni, de elfeledni.
Örülni annak, ami jön.
Csak az álljon egy kis cetlin,
épp erre jártam, köszönöm.

Úgy lenni csak, ahogyan nem.
Halkan, érinthetetlenül.
Árnyékban, miként a babszem
pereg, majd a földbe kerül.

Átölelni a hideget.
Titkolni, ahogyan fáj,
mivel azt felmelegítéd.
S talán nem hiába voltál.

emléknyílás

három szilvafa, alatta kutyaház
kilógott a feje, szőrös kis barát
a konyhából ütemek, a varrógép
kattogása, lúdtoll, a fehér jólét
miből kövér dunna, jó meleg öröm
hátral budi, újságpapír a szögön
alattam hintaló, billentett világ
eresz alatt kicsi szürke háрпиák
zománcos vödör, tíz liternyi patak
a sütő illata, édes buktaszag
szombat, hol este mindent kisépertek
vasárnap-padon ülő öregeknek

kártya, kugli, persze tévé még sehol
a rádióból népies zene szólt
hallgattam, bámultam, én, a kisgyerek
míg a tömés ház fala meg nem repedt

Humanoid

Már régóta nem vitatkozik.
Elrakja a kivasalt ruháit
és elalszik a fotelben.
Hiába várják bárhol,
senkinek nem létezik,
az újságot még egy ideig hordják,
de megtelik a láda,
a telefon percekig csörög,
hallgatja, ahogy elhallgat.
Mint akit tarkón löttek
és arccal a sárban.

Időtlen ölelés

Néhány szóba szorít egy hurok.
Az ökölbe zárt férfimagány,
amit kimondani nem tudok,
csörömpölne tőle a pohár.
Az eltörölt ésszerűséget
nagyon-nagyon fájó temetni.
Ami történik, az a méreg
bennem, s ölelésem a szebbik
egy időtálló társaságban.
Lyukas a Nap. Hulló parázs van.

Vendégszeretet

Arra gondolok, mire felébredek,
szó nélkül minden és mindenki elhagy.
Üres lesz az otthon, az ajtók helyett
tátott száj, függönytelen huzat leng majd.

Nem tehetnék mást, nyomban elutaznék,
hol várna egy zajokkal teli lakás.
Más furcsa emberek, másik szabad nép,
csak nem volna benne e felfordulás.

Mert magamat nézve másokat látok
a polctalan, tükörtelen falakon,
ha elegendem is van a társaságból,
kik nincsenek ma velem, befogadom.

FÖLDESDY GABRIELLA

Kellemetlen találkozások

Késő nyár lehetett, vagy szép, száraz ősz, még jártak a Dunán a kiránduló hajók. Az utazás napjára már hónapok óta spóroltam, vártam, hogy megvalósuljon, és hónapokat kellett várnom rá. Híres, mindenki által ismert közéleti személyiséggel akartam Szentendrére kirándulni hajóval. Barátom (az egyszerűség kedvéért nevezzük Tamásnak), már nem volt ekkor az érdeklődés középpontjában, sem funkcióban, sem státusban, de még így is annyi elfoglaltsága, meghívása, szereplése volt, hogy ritkán ért rá. Még rosszabb volt, hogy tőle már másfél évtizede különélő felesége és fia nem tudhatott meg semmit egy-egy soros barátnőről. Vagyis inkább, a család tudta, hogy mindig van valaki a láthatáron, de nyilvánosság előtt megjelenni nem lehet nővel, még kevésbé utazni külföldre, vidékre. Ezt a Szentendrére kiharcoltam valamikor, s vártam, hogy beteljesüljön.

A Vigadó előtti hajóállomásról indultunk, kevesen voltak – hétköznap lévén -, nem figyelt bennünket senki, Tamás egyfolytában mesélt a vízről látható épületek majd mindegyikéről, mintha személyes ismerősei lennének. Kedvence az Ybl Miklós féle Várbazár és a hozzá tartozó kioszk volt, már akkor aggódott sorsáért, féltette, hogy még mielőtt hozzányúlnak, szétmállik.

Az egyik szomszéd asztalunknál külföldiek kurjongattak a látványt szemlélve. Mindenesetre angolul beszéltek, affektált szavaik, idétlen viselkedésük rendkívül ellenszenves volt. Megjegyzést tettem rájuk, amiben szerepelt, hogy az „angolok” itt mellettünk. A válasz megsemmisítő volt: „Ezek soha, amerikai mind”.

A fővárost elhagyva egyre kevesebb lett az épület, néha feltűnt egy-két kisebb ház, épületmaradvány, fák, gyér ligetek, hidak alatt mentünk át, az Óbudai sziget, Lupa, és nemsokára Szentendre épületei körvonalazódtak előttünk. A hajók a régi

piactér előtt kötnek ki, ez a Duna-part és a Bogdáni út között terül el. Szép számmal jártak a városban, egy részük turista, más részük helyi lakos, aki szatyorral ment bevásárolni. A járókelők közt megpillantottam valamikori kolléganőmet, Sín Editet, akivel mindig is jó barátságban voltam. Ő is észrevett, a híres embert is látta mellettem, arcizma sem rándult, köszöntünk egymásnak, „jópofizás” nem volt.

Még öt perce sem voltunk Szentendrán, amikor valaki ráköszönt a Malom kiállító terem előtt illusztris barátomra: „Szervusz, Tamás”. Ha már így esett, Tamás kénytelen volt bemutatni bennünket egymásnak, a neveken kívül semmi titulus nem hangzott el, a helyzet egyértelmű volt. A felbukkanó ismerőst Práger Lászlónak hívták, egy régi ismeretség száalai kezdtek kibomlani ott az utcán fülem hallatára, amiből nem sokat értettem, mert a szóba kerülő eseményekről, személyekről semmit se tudtam. Tíz perce folyhatott a diskurzus, amikor Práger László átnyújtott egy különlenyomatot, saját művét, természetesen, amely a „Beszélgetések az Európai Iskoláról” címet viselte. A tanulmány egy előző évi folyóiratban jelent meg.

Ezzel le is zárult a találkozás, elköszöntünk egymástól, az úr elvágtatott megkeresni a kocsiját, mi a Kmetty kiállításra siettünk, a tanulmányt pedig azonnal én kaptam meg ajándékba, mert híres kísérőm kinyitni se volt hajlandó az írományt, utálattal toltta el magától.

A Kmettyn se jártunk jobban, néhány kép megtekintése után hirtelen ott állt előttünk Czigány Lóránt teljes életnagyságban, fújtatva, sípolva levegővétel közben, terjedelmes hasát és végtagjait nehezen cipelve döbenten nézett bennünket, vagyis hát engem, mert én lógtam ki a megszokott képből. Kilétem itt sem derült ki, csak a nevem hangzott el, lehettem akár „munkatárs”, „ebédelő partner”, „útítárs”, „szomszéd”, vagy „unokahúg”, de egyik se voltam, s az, hogy mi voltam, egyértelmű volt. A két férfi itt is beszélgetett régi közös emlékekről, nyilván Czigány Lóránt angliai működéséről esett szó – nem figyeltem –, no meg a Kmetty képekről, aztán sikerült elbúcsúznunk.

Az Aranysárkány vendéglőben meglepetésünkre ezúttal senki sem volt, nemhogy ismerős lett volna. Mintha miattunk kiürítették volna az éttermet. A pincéren kívül még a tulajdonos Máhr Attilával találkoztunk, de arra csak én emlékeztem, hogy mi már találkoztunk vagy húsz évvel ezelőtt, amikor én Szentendrén laktam, de erre ő semmiképpen sem emlékezhetett. Valami hivatalos ügyben járt nálunk.

Az ebéd fenséges volt, a hozzávaló bor még jobb. Ebéd közben mindkettőnkben felmerült az a kézenfekvő magyarázat, hogy az éttermet Kosztolányi kisregényéről nevezte el tulajdonosa. Mert talán annyira tetszett neki a regény, vagy a belőle készült film Ranódy László rendezésében... Miért ne?

Ebéd után Izbég felé baktattunk, elsétáltunk a városi könyvtár előtt, ahol dolgoztam valamikor, aztán busszal fölmentünk a lakótelephez, ahol laktam a 80-as években, amikor a gyerekeim születtek. Megtaláltuk a házat, a lakásbejáratot a lépcsőházban, csak a környezet változott meg. A fák megnőttek, a kopár környezetet parkosították, még több ház épült. Visszafelé már gyalog jöttünk, utolsó helyszínként a templomdombot választottuk. A szűk lépcső tetejére érve két férfit láttunk, velünk szembe jöttek. Egyikük Czigány György volt, akkor még a tv főmunkatársa, költő, zenei riporter, egyetemista éveimben a „Ki nyer ma?” játékokon többször is játszottam a műsorában. A fiatalabb férfi egyik közeli rokona lehetett. Négyünk közül hárman ismertük egymást, a negyedik személy mintha ott se lett volna. Ez lehetett volna a „Ki mit gondol” játék egyik jelenete. A találkozásnál mindenki fura arcot vágott, mindenki köszönt a másoknak, de más nem történt. Nem volt szükség magyarázkodásra, a dolog önmagáért beszélt.

Már csak a hazautazás volt hátra. A hajó majdnem üresen siklott lefelé a Dunán, lábunkat feltettük az ülésre, csobogott a víz, amikor a hullám a hajó oldalához ütődött, ez igen kellemes hang, jó hallgatni. Főként amikor úgyse érdemes beszélgetni a történelekről, mert az események oly kurtán-

furcsán megvicceltek bennünket. A visszafelé úton semleges dolgokról volt szó, nem emlékszem már rá, hogy miről, de egyszer csak valamelyik ártatlan megjegyzésemre válaszként teljesen váratlanul és indokolatlanul azt hallom: „nem válok”. A gonosz megjegyzés elevenembe hatol. Én ezt egyszer se kértem többszörösen foglalt, híres és hírhedt barátomtól, megelégedtem a vonzó személyiségével, azzal a kevéssel, amit ebből nyújtani akart nekem. Azért az ember így is megkapja. A magáét, azt a keveset, ami jut neki.

Mindez már emlék. Azóta sok év telt el. Már nem járunk Szentendrére, se az Operába, pedig azt nagyon szerettük, egymás lakására se. Néha telefonon beszélünk, egyszer-kétszer emlegetjük a szentendrei kirándulást, amikor „két Czigánnyal találkoztunk”.

SITKU RÓBERT

Prológus

arra vágysz hogy
elveszítsem az eszem
de az emel fel
ha uralom magam
tenni lépni készletsz
mert kizökkentettelek
pedig nem vársz semmit
csak elfogadsz ilyennek
szeretkezni vágysz velem
de azt akarod
hogy használjalak
mert bízol bennem
hogy tisztellek akkor is
szeretve használunk
és használva szeretünk
azt akarod hogy
megismerjelek
és arra vágysz hogy
ne kutassalak
nyitott karokkal
és nyitott combokkal
akarsz rejtély lenni
ami nem kutatható
csak megélhető
életet akarsz adni
míg én folyton
teremtek
felnézel rám ezért
pedig te magad
vagy az élet
amit én papírra
karcolok
meg akarod adni
nekem magad
hogy ne változtassalak
meg
és folyton változol
a kedvemért

Átjáró

Bennem vagy. Mindenem átjáród.
Ha el sem hiszlek is – és látod
magammal harcolok veled és
barátunk aztán a feledés.

Nem tudlak, csak sejtem mindened,
mert nekem adtad a hírneved,
mit bennem kiáltottak széjjel
a sok alvó között egy éjjel.

Bennem vagy. Őrizni akarlak.
Akarod? Csendemmel takarlak.
S ha vágyért kiált a takaró,
hajtsuk fel együtt – mert az a jó.

Én tudom...

Én tudom, hogy valójában
minden ember szabad,
s ezt akkor sem vesztheted el,
ha megadod magad.

De tudom, hogy felelősség
sajdítja a vállunk,
hogy játékszerek leszünk vagy
magunkra találunk.

Én tudom, hogy félelmetes
valakit szeretni
tisztá szívvel, igazán – mert
talán ő nevet ki.

De tudom, hogy minden mosoly
ajándék, egyedi,
ha vele együtt képes vagy
magadon nevetni.

PÉTER ERIKA

Pécsi abszurd

Égszínkék selyemben
koppant két cipő
s a Király-utca kövén
megjelent a Nő.

Kalapja szirmait
bámulta a nép
– Nevetséges szegény! –
Ő azt hitte: szép!

Gyönyörűnek láttam.
A szél belekarolt,
az utca színpadán
a Nagy Díva volt.

Uszálya fodrait
kergette két futár;
két sárguló levél,
vagy sárga lepkepár...

Lépcsőházi hallomás

Távolodik a csend,
túl hangosan
rohantunk a falnak;
a mennyezeten
mosógép kopogás,
hi-fi zenebona,
nyikorgó ágy dala,
kinn
berregés, kuka-jaj,
Lucifer-hang harsog,
e lépcsőházból
elszökött a csend,
a panel fecseg,
s a gondolat bénán
hallgat idebent.

REGÉNYI ILDIKÓ

A nagy „Köszönöm” Cseresznyefa

Rezegni kezdett a mobil mellette az asztalon. Gyorsan felkapta, hogy a kis Rontombontom fel ne ébredjen, épp elaludt ebéd után, ő mag a széthajigált játékokat rakta vissza a kosárba.

– Kisanna? Vár a nagy Köszönöm Cseresznyefa benneteket - halotta az éterből Anyóka hangját.

– Meddig tud várni a nagy Köszönöm?

– Legfeljebb 3 napig, utána már nem lehet minőségileg szedni!

- Jövünk, Nagyanyya, szervezem, igyekszünk!

Miközben csomagolni kezdett több napra, nemcsak Apró Annára, a Rontombontomra, kellett számítania, és nemcsak kedvenc játékait, de Cincit, a korábban Cirmos névre hallgató vörös cicát is útra kellett készíteni. Nagyanyya, vagyis Anyóka, 200 kilométerre lakott, gyermekkorának mesebeli birodalmában, az Öregházban és a Csudakertben. Ők, Azanyya, vagyis az Anyu, és II. Zoltán, vagyis az Apu, Pest melletti családi házban éltek, hatan. Szüleinek sikeresen működött az ügyvédi irodája a fővárosban, III. Zoltán, az öccse a Magyar Kézilabda Válogatottban kapus, ő most éppen 30 évesen, IV. Anna mellett, otthon. Könyvtárosi diplomájának nem sok hasznát látta eddig... IV. Zoltán, a párja, épp vidéki riportkörúton...

Hogy is volt ez? Így alakult. Mikor édesanyját megkérdezte, hogy miért lett ő is Anna, ezt a furcsa választ kapta:

- Meséltesd el magadnak Anyókéval, úgyis Te maradsz a legkedvesebb unokája!

A kedvencség stimmel! Mióta emlékezni tudott, minden nyarát Anyókéval, hivatalos nevén Nagyné Horváth Annával töltötte, és Apóka, Nagy Zoltán, az I. Zoltán is, kellően elkényeztette. Kislány korában, mikor a „Csudakertet” kitalálták Nagyannyával, meg is kérdezte az Annák és Zoltánok sorozatának történetét.

- Tudod, Kisanna, mikor édesanyád született, úgy éreztem, hogy akkor adom neki a legtöbbet magamból, ha nevedet is továbbadom neki.

- Szóval a saját nevedet adod tovább, akkor szereted legjobban, de mi van, ha fiú lesz?

- Akkor meg Apóka nevét kapta volna, mert őt is nagyon szeretem!

Kislányként bele is nyugodott a válaszba, „nem ért rá” hosszan gondolkodni, mert mindig együtt tevékenykedtek a „Csudakertben” A nagy Köszönöm Cseresznyefának is ő adta a nevét annak idején. Róla Anyóka mesélte, hogy csimota-csemete korában ültették nemcsak Őt, hanem az illatos, „árpaérő” körtefát, és az óriás gyümölcsöket növelő szilvafákat, meg a barackfákat is... szóval az egész Csudakertet. Mikor tanította őt szépen, válogatva szedni a cseresznyét, szárral együtt, nem tépve, csupálva, marokkal, akkor mondta:

- Nézd, hogy roskadozik a gyümölcsök súlyától! Lógnak mélyen, mélyen bólogatnak az ágai. Ha szépen, sorjában szeded, felemelkednek az ágak, mintha megkönnyebbülve felsóhajtának.

- Megköszöni a fa, hogy megszabadítjuk a cipeléstől! Akkor Ő, a nagy Köszönöm Cseresznyefa!

Azóta senki nem hívja másként...

Most is, mint minden évben, Anyóka rögtön telefonál, ha itt az idő, megkezdeni a Csudakert ajándékainak a begyűjtését, vagyis a termés igényesen szép szedését, amit immár 80 éves kora körül egyedül nem is győzné, Apóka meg „női munkának” tartja az

ilyesmit... Cserében Anyóka az egész nagycsaládot ellátja utánozhatatlanul finom befőttekkel, dzsemekkel.

A nagy Köszönöm-fa az első adakozó. A szárral szedett ropogós friss pirosból befőtt készül, a feketére érettekből meggyel összefőzve kiváló reggeliző dzsemecske, apró üvegekbe töltve, hogy szépen lehessen tálalni. Aztán a meggyet kell szárral szedni, abból a Zoltánok kedvence, a rumos meggybefőtt lesz... Az „árpaérő” körtécskék alig 6-7 centis kis holmik, őket is szárral kell szedni, mert darabonként, szárcsonkkal együtt hámozza, kénezi, takargatja, babusgatja Anyóka mindaddig, míg a varázslatos körtebefőtt vissza nem ragyog rá az üvegekből. Kivételesen itt Apóka is jeleskedik a betakarításban, mert ha a „lányok”: Anyóka, a Zannya és ő, befejezték a válogatott szedést, Apóka „istentelenül” megrázza a fát, és a lepotyogott gyümölcsöt minden nap, újra meg újra egy nagy dézsába gyűjti. A karácsonyfa alá aztán a Zoltánok olyan illatos körtepálínkat kapnak évente újra meg újra, amelynek a világon nincs pártja!

Közben csomagolta a gyerekruhát, cipőcskéket, előszedte a cica utazókosarát, gyermekülést, magának több napra többféle elfoglaltsághoz megfelelő holmit pakolt, IV. Zoltánnak váltás ingeket és rövidnadrágot... Már írta is a cédulát:

- Drágám! A vacsit a kis jénai tálban csak melegítened kell! Elmentünk Anyókához, kezdődik a nagy nyári betakarítás... tudod, ez több napos program, gyere utánunk, viszek neked is cuccot! Zannyát felhívtam, mindenki tud mindent, alkonyatkor indulunk!

Cinci osont elő, hajlítgatva tekergette a farkát, ásított. Kisanna tudta, hogy érkezik Rontombontom is, mert délután mindig együtt aludtak, a macsek úgy helyezkedett, hogy a farka mindig a kislány keze ügyében legyen, azt cirógatta, húzogatta, megtörtént, hogy meg is harapta... Cinci olyankor keservesen felnyávogott, de soha meg nem karmolta, meg sem harapta a dundi kis kezét, legfeljebb eloldalgott. Ahogy a gyerek beszélni kezdett, első szavainak egyike ez a hívónév lett: cinci-cinci, és a vörösbundás mindig elő is kerül valahonnan ilyenkor. Boldogan ugrált a szétdobált játékok között, hanyatt feküdt, mellső lábával pofozgatta némelyiket, lökdöste, Apróanna meg villámgyorsan utána négykézlábalt... órákig elváltak így.. az alatt a mosógépet be lehetett rakni, az ebédre oda-oda lehetett sandítani, hogy nem ég-e oda, nem fő-e szét...ezek voltak a mindennapok. Kisanna tulajdonképpen boldog volt...

Eszébe jutott az Anyókéval közösen kitalált nevek sorában egy újabb. Rontombontomot az édesapja, IV. Zoltán hívta így, Apróannának ő nevezte, most indulás előtt jutott eszébe, hogy Anyókának ő legyen a Dédókája!

A nap éppen a hegy mögé készülődött, mikor hármásban útnak indultak, Jucilkával, a JCL rendszámú Opel Corsával.

Csak azt a rejtélyt nem ikerült eddig megfejténie, hogy a család férfitagjai miért éppen Zoltánok mindannyian?

GÁL TAMÁS

Muskátli

Ültünk ittunk
mond el bánatod.
Ültünk ittunk
szájunkból bugyogott
a szenvedés.
Ültünk ittunk
szívtuk a halált.

Kinn az utcán szenvedők is jártak.
A boldogtalanoknak millió hópehely beszélt.
Nyugodt fehérség kísérte őket a hideg magányig.
Tétova félénk lábuk nyomát
szemérmes lepelbe vont a hó.

Akarom

Megtalálni a nősikolyt,
egy boldognevető egy halálfélő
bujaperc örömbugyborékoló
szeretőt féltő nősikolyt.

Megtalálni
egy szívig hatoló
szürkeállomány-hasító
öntudatlan percet,
a léte
a nemléte
virággal együtt
az ember gyönyörét,
a csillagok bánatát
az ég hó-porát.

Kapu

Mit romboljak?
Mit döntsek le magamban?
Melyik kerítés az?
Nem kerítés kapu!
Nincs aláaknázva
nincs fotocella,
de csak résnyire van nyitva.
Ott csak a szellő onson.
A gondolat a szó nem fér ki.
Ott kimenni valakit behívni
nem lehet!

Megyünk

Évtizedek múltak
Mentünk?
Útjaink egymástól messze voltak.

Mindegyiken gödrök csapdák sziklatömbök
szitkozódás utálás átok
Mentünk?

Túlneveltek, vagy nem neveltek minket?
Talpra kellett volna állni
Gyötrődésekből kilábalni
nem a mocsarat dagonyázni
Menni!

A fényt megkeresni, menni!
Menni a lélektársat megkeresni

Megmászunk sok gátat,
de önmagunk, vagy mások árkot ástak
Hidat kellett építeni!
Fájdalmakat leigázni!
Az úton nem térferegni

Menni!

Szemedbe néztem

Szemedbe néztem.
Kígyóháton siklott el bennem a messzeségbe
öröknek hitt magányom.

V. HEGEDŰS ZSUZSA

Tánc – tánc – tánc

Az ősz éneke

Jöjj, gyémánt-fehéren tündöklő, ezerarcú tél,
színes szőnyeget terítek a lábad elé!
Vivaldi muzsikával palotámba várlak,
vállamat beteríti könnyű, csipkefátylad.
Az északi széllel ropjuk a násztáncot,
ily csodás esküvőt még senki sem látott.
Rőt-avarból neked - puha ágyat vetek,
s a viruló tavasz elé - veled együtt megyek.

Ha...

Ha egyszer úgy köszönne rám az este,
hogy elűzné szívemből a rakoncátlan kis koboldot,
gyémánt-hitembe belesápadnának az éji csillagok!
Ha szilaj hullámaival a tenger- miattam tépné le az árbocot;-
örvénylő habjaiba temetkezve - feledni tudnék könnyet, bánatot.
Önkívületig járnánk a táncot,
míg elernyednek a pattanásig feszülő erek.
Ölébe simulva elcsitulnék:- átadva neki szívemet, lelkemet.

Táncolj velem

Mint Heléna bálján, úgy röptél velem;-
szívünkbe mély árkot szántott az érzelem.
Óceánja tajtékozó, vad hullámmá vált,
s diadallal győzte le az értelem szavát.

Áttáncolsz

Vágylovak patkódobogása-messzire hallszik az éjszakába.
Mint áttetsző fénysugár, áttáncolsz az életemen,
s én levetkezett büszkeségem a karjaidba vetem.

PROSSZER GABRIELLA JÚLIA

Még a nyár

Még a nyár nyújtózik
kéjesen
nedves lepedőnkön,

még ajkam kóborol
napfény-ízű
lebarnult testeden,

még „vágykatonák”,
rohamozzák
érzékeink fennkölt
ormait

s győznek
rendre
még.....

Mert...

Mert arra születtem, hogy
győzzek
a megalkuvás tövise
nem tört a
bőröm alá
bár
veszítettem már...

s mentem egyenes derékkal,
mégis
mezítláb a törött
cserepeken
végig
– ahol a szívem volt egyszer –
amikor még hittem,
hogyan
győzni születtem.

Őszi kép

Megvadult kanca hátán zúdul
alá az ősz a hegyről
nyomában süvöltő szél rohan
s a kifosztott mezők felett,
csupaszra vetkőztetett erdők
vacognak.

Nekem nem lehet...

...és most itt vagyok, hol lenni nem akartam,
váratlan vihar sodort-e homokos partra

...és kucorgok a szélhordta buckák ölén,
egy csenevész akác védőn hajol fölém

...én kéklő hegyet : Bakonyt, Vértest
idézek –,
nekem véremben áramlik a smaragdzöld
igézet!

...én hegylakó vagyok, erdei ember,
dajkám a zúgó, illatos fenyves

...nekem nem lehet otthonom e nyírségi táj,
mert a hegyek hiányát megszokni
– késő lenne már –

s hogy benne – otthon vagyok mégis....? –
azt egyedül szelíd, bolond szívem érzi,

mikor magányos éjben, minden múlttól
távol,
az egyetlen , igaz társat hazavárom....

Haiku

Nincs csak szenvedés:
rügy zúzmarás ágon...
Tüzes nyárra jeges tél.

Anyám és az este

Hirtelen lett este megint,
nyirkos sötét
ereszkedett
a tájra...
Széllel, faggyal a tél most
készül uralkodásra.
Hétrét görnyedt Anyám az
esti félhomályból
szótlán
néz „odaátra”
s gondolatban meleg
pulóvert terít
régén holt Apámra.

JENEY ANDRÁS

Ars poetica

Nem keresem, a vers mit akarhat üzenni;
Hallgatom csak a ritmust, hogy ver benne a szív –
Vajon van-e neki?
Csillan-e napfény törtarany szavakon,
És dallama nárdusolaj-e fülemben?

Szólamait színezi-e kíséret,
És mi a hangszerelés:
Főnévre csak a főnév, és az ígére mindig ige?
Rím-e a ragrím?... Zöngé a tompa?
S mondd, hol az alt, ha megek csak fennen az e?

Rejti-e szóképek, mind, ami lélek,
Vagy csak úgy, egyenest, kiabálja feléd;
S rezdül-e húr a szívedbe',
Bárha nem érted is azt, amiért?

És van-e lelke annak a képnek;
Nem csak üres metafora? –
Lázálmok víziós víziója,
S nincs, amit állít, és nem sírnak benne miértek.

Fészekben, levelek közt megbúvó
Lel rád csak, s észrevételenül;
Ám ha te is keresed, megnémul, fut, menekül –
És ott marad csupaszon a közhely-mond' nivaló.

Mert balga a költő is, aki véli: gondolata milyen új.
Százmilliószor írták már azt mind le előtte –
Hogy lehetne akár egy verssor is csak övé?

Mégis... Több a hogyan, az akárhány százmilliónál
– Gén kell hozzá, ez biz' igaz, a szívnek
[szemsugarából –,
S megszólalhat úgy ugyanaz, ahogyan soha még.

És már – látod? – nem ugyanaz. Most már a tiéd.

Nem akarok hát verssel semmit üzenni.
Szívdobogásom írom csak bele én,
Ritmusa majd maga mondja el: ahogyan;
S te megérzed, szárnyal-e szó tefeléd.

Informatikai algoritmusok

Könyvajánló Varga Ibolyának

Algó ritmusa táncol, hív informatikája;
Képlete – nézd! – csupa rím, ihletet adna Neked.
Gráfok fái között lelsz bűvő versibolyára,
S vargabetűvel irod ágon a sorsleveled.

Rímkeresőben

Ars poetica (sarcastica) II.

Álmomban
a fülemben Beatles-szám dudorásza,
hogy:
dö-dö-dö-dömm, dö-dömm, dömm-dö-dömm.
Úgy suhogott, mint lézerkard a Kodály-módszerrel,
basszgitár meg a dob:
do-re-mi-ffá, fá-mí, ffá, fá-mí;
ti-ti-ti-tá, ti-tá, tá, ti-tá ...
És ha megunt, kezdte előlről.

Bosszantott, mi lehet.
Én verset írni szeretnék,
ámde a mí-re rímként nem passzol, ami tá;
ugye tá-ti-ti kellene rá?

Kár, hogy a Beatles nem rímet szerzett,
csak a dallamot írta, s verte a ritmust;
Lennont kérdezném – de halott.

Mégis meg kell tudnom, hát fiú lettem;
annak szült az anyám,
csak lebeszéltek róla, tán egy srác, aki lány,
és aki toplessben ment végig a tengerparton,
hol a macsó a lézerkardot
nadrágjukba' viselték.

Bámultam magam is,
de azért láttam más érdekeset – sokat is –, mi felajzott,
merthogy
néhány nap bele tellett, míg a szoborra akadtam,
és Babits bronz bajsza mögött
megleltem a választ:

tudd,
nem a rím teszi verssé, mind, amit írsz
– értelme se legyen –,
csak a dallam s főleg a ritmus.

Hát, ennyit üzent a költőm ...
bár,
kellene mégis mond' nivaló is, hozzá pár metafora
– súgja fülemben a beatlesi nóta –,
és csak azért is rímbe beöltöm,

dö-dö-dö-dömm, dö-dömm, dömm-dö-dömm.

KARAFFA GYULA

Fúvott üveg, olaj, szarvasgomba

Piacon jártam.

Egy Lökött Gombász

a meséskönyvemért négy,

diónyi szarvasgombát adott.

(Ez tényleg lökött, gondoltam,
de hálásan gondolok rá.

Aki a gombát és a könyvet szereti,
rossz ember nem lehet.)

Lábszaga van – mondta a lányom,

aki még nem látott ilyet,

aztán a szarvasgombás-tejszínes

tésztát úgy falta,

mint a háborút járt hazatévelyedett.

– Akkor most mi drága ételt eszünk?

– Nagyon – mondtam – A legdrágábbat,

hiszen ízlik.

Egy került a szószba,

egyet nyersen szeleteltem a tésztára.

Kettőt fájó szívvel ugyan,

de szétdaraboltam,

és fúvott üvegbe tettem,

rá olajat.

Három napja érik.

Már az olajnak is lábszaga van.

Mesés.

Kedélyes látogatás

miután bemutattad egyenként

a családod tagjait

talán mert kevesletted a hat főt

hozzákezdte a szomszédok

bemutatásához is

Marika bácsival és Zoli nénivel

(oppardon Zolika bácsival és Mari nénivel)

folytattad a sort

kedves volt részedről

persze ez csak arra szolgált

hogy eltereld a figyelmet

a szobádban álló székekről

három szék van az életedben

az egyiken ül a feleséged a gyerekekkel

meg az a kevés rokon

akik még melléjük férnek

(elférnek ha kicsit szorongnak is)

a másikon ülnek a barátaid

(manapság általában lakatlan marad ez a szék)

a harmadik mindig is üresen állt

(emberemlékezet óta)

arra Istent várod töretlenül
néha megengeded hogy ráüljön

a félelmed vagy a dühöd

de van eset amikor épphogy

te terpeszkedsz el rajta

általában ilyenkor

mesét vagy verset szavalsz

családtagjaidnak

(unják már de nem merik kimondani)

ha van valaki idegen körülötted

előfordul hogy meg is tapsolják műveidet

elhitetve veled hogy

jogod van

abba a székbe néha beleülni

„közben összetapadnak az évek

akár a trágyában a szénaszál

elviselhetetlen bűdösre érnek

akár a dögletes halál”

s ha kézbe veszel

egy villát vagy egy ásót

amivel feltöröd életed rétegeit

nem találsz mást csak a földet

a széklábak alatt

vár rád

Halottak napja

hideg volt ma

temetői csönd

vázában vacogó virágszirmok

alatt szagtalanra oszlott csontok

a sírok előtt állók

egykori szeretteinek emléke

kiviszik magukkal a temetőbe

az otthoni meleg gőzét

hogy kibírják

a hantnál

gyertyákkal melengetik lelkeiket

miközben dül köztük

a dominanciaharc

kinek nagyobb szebb drágább

én idén nem tudtam kimenni

három helyen lyukas a kipufogóm

alulmaradtam a harcban

anyám most szégyelljem magam

kecsketrágyát villáztam

rátok emlékezve

jövőre jó termésünk lesz

mevlásd

GYÖRGYPÁL KATALIN

A tények makacs dolgok

A fáradtság és az alkotásvágy birkóznak egymással bennem napról napra... Valamikor egy pszichológus(nő) megrótt: piederstálra emelem az „alkotást”... no meg a művészetet, mondanám most. Azt hiszem, ez a gondolat, az akkori csalódás még egyszer-egyszer kitört belőlem, papírra került – de bizony még maradt bennem belőle. Mert hiszen csalódás volt számomra az a megjegyzés, nagy csalódás – azt gondoltam, egy „értelmiségi” ember számára természetes dolog, hogy az alkotás az élet, a lét alapja, bármely formában nézzük, tekintjük magát az alkotást – és akkor kiderült, hogy „a” pszichológus számára az alkotás valami felesleges, érthetetlen, értéktelen, vagy talán tőle idegen dolog. Feltéve, hogy jól értettem én őt akkor. Megjegyzése, „megrovása” önmagában azért is volt furcsa, mert hiszen létezik művészetterápia, és nem is eredménytelen. Számomra pedig akkoriban igen fontos volt, hogy valaki, egy élő ember elismerje, felismerje, hogy tehetséges vagyok általában, mert én magam nem hittem el. Furcsa egy pszichológus, minden esetre – azt hittem akkor, ő tehetségtelen saját szakmájában; aztán kiderült, hogy meglehetősen sikeres lett, meglehetősen jó nevű... miközben akkoriban meglehetősen távol állt attól, hogy bármit is igazán felfogjon a problémáimból. Ettől persze még sikeresen gyógyíthat betegeket, vagy azt gondolhatja, hogy sikeresen gyógyít, vagy azt gondolhatják róla, hogy sikeresen... stb. Az igazság meg ki tudja, hol van, és mit rejt magában ténylegesen... Tulajdonképpen sok órát eltöltöttünk vele, elég sokat ahhoz, hogy mondjon is valamit. Azt a keveset sem szabad lebecsülni, amennyit mondott, és az is lehet, hogy nem is mondhatott volna többet. Mindennek megvan a maga ideje, a maga lefutása, a maga időigénye... No meg más ember volt, mint én hittem és láttam, egyszerűen másfolyen volt – és ezt nehezen vettem tudomásul.

Most a sikeres nevéek között láttam az ő nevét. Baj? Nem baj? – Tény. Egyszerű tény – és úgy is kellene elfogadni, tudomásul venni... Hisz mindenki változik. Azóta nem is láttam, nem is beszéltem vele. Tulajdonképpen nem is ismerem. És a siker is viszonylagos.

(Megjelent:

Gy. K.: Az új csodája. Lírai vallomások. URÁNUSZ K., Bp., 1997)

BÁRDOS LÁSZLÓ

Verlaine katekizmust kér és kap a monsi börtönben

Ó Uram! Új Uram! Vágyam beteljesítve!
Alig nyújtom kezem, már belesimul, íme,
a katekizmusod! Taposta mostanig
a talpam gyilkosan, s most íme, itt lakik,
cellámban otthonos, mert a jó lelkipásztor,
megérintve üde hitvágyam szándokától,
átadta kedvesen, hátha célt tett követ.
De Uram! Új Uram! Hiszen ez nyolc kötet!
Ez a Gaume püspök úr nincs híján a szavaknak,
nem úgy, mint én, midőn verssoraim fakadnak,
pedig spontán vagyok, miként majd hírlelik.
Most az első lapot olvasom estelig,
majd csak a kérdezést, majd a megannyi választ,
úgy hiszem, ez a könyv bemerít és kiáraszt,
magába töm s kivet, fölragad és leejt,
s irigylem, amiért egyetlen rést se rejt.
Hézagtalan. Csak épp... mily túlszabott a méret!
Megrándult térdre hoz sánt, pólyát, gipszet, éket,
szikét — de hát minek? Uram, kend be sebét,
s ha a szisztéma most még túlon túl elég:
ne vedd új bűnömül. — Mindig csak belekaptam
mindenbe, s azután a képzeletnek adtam,
egészítse ki ő, és minden mű, szabály,
rendszer és életelv állt, mint a kártyavár,
hipp-hopp... s úgy is maradt, nem omlott össze menten...
Propertiusnak egy sorát sosem felejttem,
de még egy óra is sok volt könyve előtt.
Elvárásolt a rend, de bicskám beletört
utóbb a dátumok, sorszámok tömegébe...
A tagolás, Uram! Szolgád megannyi érve,
fejezete, hite, oldalszáma, szava,
olvasatlan enyém, míg itt az éjszaka.

DARVAS JUDIT: *Választóvonal* fotó